

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜS

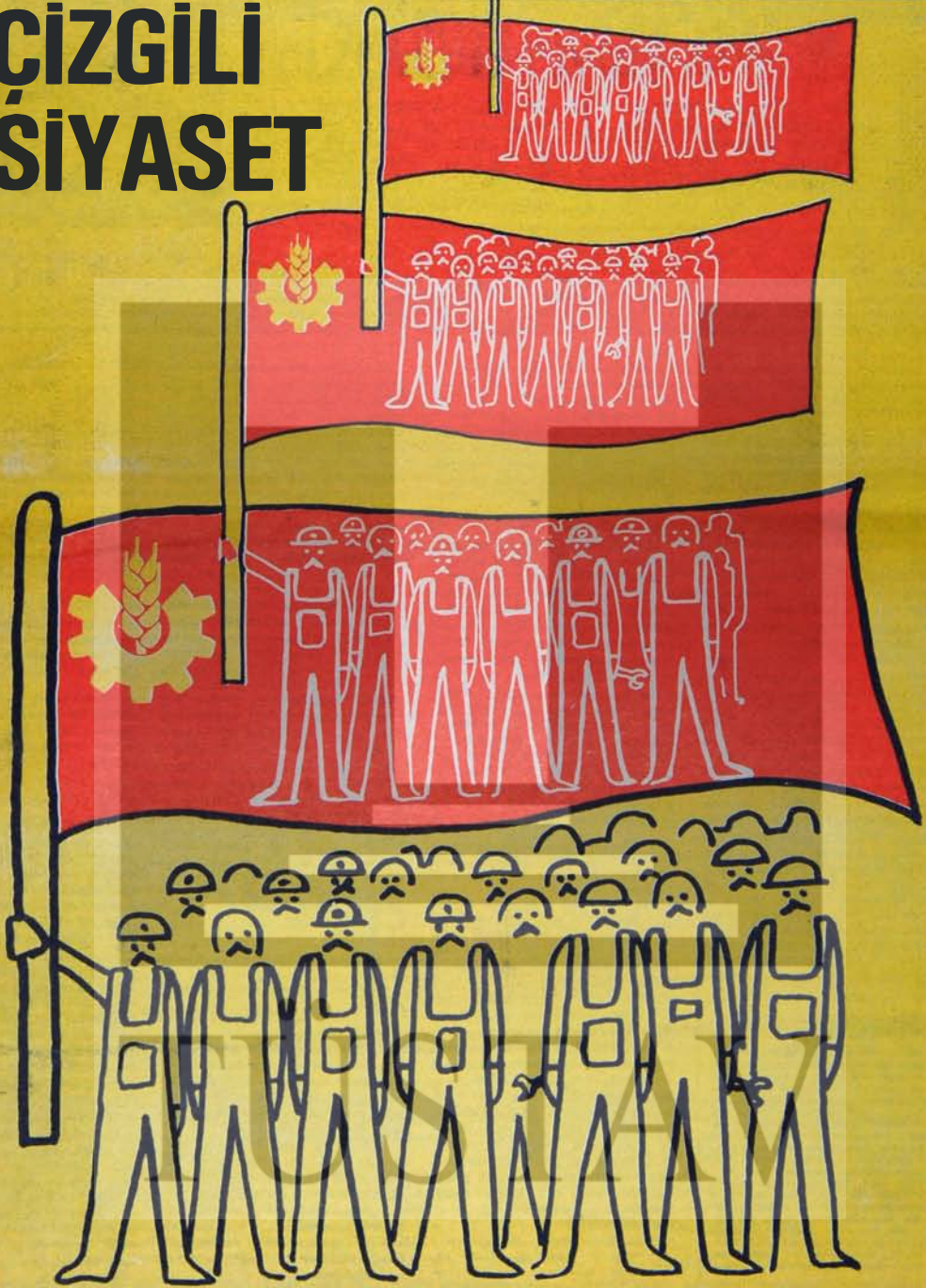
HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

SAYI: 160

2 MAYIS.1978

FIYATI. 5 TL

ÇİZGİLİ SİYASET

EMO Başkanı Aybars Ungan:

ENERJİ KAYNAKLARININ DEVLETLEŞTİRİLMESİ NESNEL ZORUNLULUKTUR

SON GÜNLERDE GÜNCELLİK
KAZANAN VE KAMUYUNU
MEŞGUL EDEN "DEVLETLEŞ-
TİRMELER" KONUSUNDA,
ENERJİ KAYNAKLARINA İLİŞ-
KİN OLARAK, YÜRÜYÜŞ

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ
ODASI BAŞKANI AYBARS UN-
GAN'A SORULAR YÖNELTİ.
YÜRÜYÜŞ'ÜN SORULARINI
VE UNGAN'IN YANITLARINI
OKURLARIMIZA SUNUYORUZ.

* Elektrik enerjisi sıkıntısı başlıca sorunlar arasında yer alıyor. Kamuyu-
nu yakından ilgilendiren bu soruna il-
gkin görüşlerinizi nelerdiniz?

☆ Enerji sıkıntısı ülkemizde, yasa-
ran neredeyse ahlâşmış bir parçası hal-
de geldi. Bu bakımdan kamuoyunu ya-
kından ilgilendiren bu sorunu, günlük
yaşamı sürekli ve derinden etkileyen bir
sorun olarak nitelenebilir.

Öncelikle belirtmek gereken nokta,
enerji bunalımının kurulu düzenin yap-
sından kaynaklandığı gerçeğidir. Öteki
sorunlarımız ne ölçüde büyüme ve
çözüm beklemekteyse, enerji sorunu da
sistemin yapısına aynı ölçüde ve belki de
daha çarpıcı biçimde yansımakta ve
ivedi çözüm beklemektedir. Kesin çözü-
mün yapsal değişikliği için gerekli ön-
güllükten sonra somut duruma dönelim.

Bugün kesinti ve kıskını uygulamala-
rıyla kendini gösteren bunalım, ülkemiz
somutunda, enerji yetersizliğinin ifadesi
olarak bilinmek gerekir. Başka bir deyiş-
le üretilen elektrik enerjisi tüketimi kar-
şılayamamakta, günde 5 milyon kw/h'lık
bir açıkla sürekli geriden gitmektedir.
Bu durum, üretim tüketim dengesinin
artan gereksinmeyi karşılayacak ölçüde
ciddi bir planlamaya bağlanmamasından
ve üretimin dayandığı kaynakların
harekete geçirilmesinden doğmaktadır.
Enerji talebinin düzensiz artması so-
runu ağırlaştırıcı etkenlerdir. Bu
durum: sanayinin yapısıyla yakından ilişki-
lidir. Sanayi sektörü elektriğin % 70'i
ini tükettiği halde, kalkınmanın gerekli-

rini karşılayacak bir yapıya kavuşturula-
mamış, montajcı ve lüks tüketim madde-
lerinin üretimine yönelik niteliği körük-
lenmiştir. Sanayi üretimi, ülke ve halkın
çıkarlarıyla bağdaşmayan anarşik yapı-
sını koruduğu, bir plan disiplinine soku-
lamadığı sürece, enerji talebi denetimsiz
olarak artacaktır. Yarımsa elektrik götü-
rülmemiş halkın öteki yarısı ise, kesinti
kültüyle birlikte elektriğin ancak % 19'
undan yararlanabilmektedir.

Santrallerin yapısında ortaya çıkan
gecikmeler de, yeterli üretim düzeyine
çıkarmasının nedenleri arasındadır.
Öte yandan daha önemli bir sorun, san-
traller ile kullanılacak birincil kaynaklar
arasındaki oransal ilişkiye yanlış ve dis-
tan zorlamalı tercihler gidilmesi, böyle-
ce santral yatırımlarının doğru saptana-
mamasıdır. Pahalı üretim yapan, yakıt
yönünden bağımlılık getiren ve sorunu
kendini içinde derinleştiren petrol ürü-
nlerine dayalı santraller, bu politikanın
sonucunda ortaya çıktı. Santrallerin doğ-
al kaynaklardan en verimli biçimde ya-
rarlanarak gerçekleştirilmesi ilkesinden,
günlük politikaların dayatmasıyla, süre-
klili kaçınılmıştır.

* Elektrik enerjisi üretimi ile birincil
kaynaklar arasındaki ilişkiyi söz etti-
ni. Kaynaklarımızdan ne ölçüde yarar-
lanılıyor?

☆ Bugüne dek uygulanmış politikala-
rın doğal kaynakları saf dışı ettiği söy-
lenebilir. Kömür, su, petrol gibi hammad-
de kaynaklarının elektrik enerjisinde
kullanılması gerçeği bir denge saptan-
mamıştır. Örneğin su potansiyeli-
nin henüz % 10'undan yararlanılmak-
tadır. Ama öte yandan ihâl mali petrole
büyük ağırlık verilmiş, kömür kaynakları
geliştirilmediği gibi, mevcutlardan da
yararlanma doğrultusunda etkin çalış-
malara girilmemiştir. Koşulların zorla-
masıyla son yıllarda kömür santralleri
kurma girişimlerinin arttığı söyleneli-
yim. 10. Dünya Enerji Konferansında
da açıkça ortaya çıktı gibi, dezavan-
tajlı konumu gittikçe büyüyen petrol
karşısında ikame enerji kaynağı olarak
kömürlerin geliştirilmesi büyük önem
taşımaktadır.

* Kömürü ele alalım. Bu hayvandan,
elektrik enerjisi üretiminde yeterince ya-
rarlanmayı engelleyen nedenler var
mıdır?

☆ Özellikle değişmek gereken bir
konu var. Kömür yalnız elektrik enjeri-
sinde değil, ısınmada da kullanılıyor. Bu
bakımdan kömür, özellikle linyit üzerin-
deki payların belirlenmesi mutlakla bir
genel enerji planlaması içinde ele alın-
malı, kalorifik değerlerine göre bir sınıf-
landırılmaya tabi tutularak kullanım alan-
ları saptanmalıdır. Ayrıca elektrik üre-
timinde kullanılan taşkömürünün de sa-
naye kaydırılması gerekmektedir.

Elektrik enerjisinde yararlanılan baş-
lıca kömür kaynağı linyittir ve belirlen-
diği üzere bugüne dek termik santralla-
ra gereken önem verilmemiştir. Öte yan-
dara herhangi bir yörede termik santral
inşasına girileceği zaman, ortaya linyit-
tin nası ve ne zaman karşılanacağı so-
runu çıkmaktadır. Linyit yataklarının
kamu ya da özel sektör elinde bulunuşu
farklı sonuçlar ya da en azından belir-
sizlikler doğurmaktadır. Bugüne dek
kömür işletmeçiliği özel sektörün kar-
salı olarak kullanılmamış, verilerin
saptanması engellenmiştir. Santral kuru-
labilen yöreleri de kapsaması üzere,
üretilebilir linyit sahalarının % 92'si
özel sektöre elindedir. Buna karşın top-
lam linyit üretiminin % 28'ini gerçekleştire-
bilmiştir. Geri kalan pay ise kamu
kesimine aittir. Özel sektör elinde
bulundurduğu alanlarda yetersiz maden-
cilik yöntemleri uygulandığından,
kömür hazırlarının ömrünü kısaltmakta,
ayrıca rezerv saptanmasında da olanaksız
hale getirmektedir.

* O halde mülkiyetin el değiştirmesi
gerekmiyor.

☆ Fırlı duruma bakılarak özel sektö-
rün mülkiyet hakkından sözedilemez.
Anayasa, doğal kaynaklar üzerinde dev-
let tasarrufunu öngörüyor. Özel sektö-
rün mülkiyet hakkı iddiaları ise, Anaya-
saya aykırılığı açıkça bilinen Maden Ka-
nunundan kaynaklanmaktadır.

İlgili meslek örgütleri, enerji üretimi-
nin kısa vadeli iyileştirilmesini ileri bir
adım olarak yıllardır devlet mülkiyetini
savunmuşlardır. Sorun kendini her ge-
çen gün daha fazla dayatmaktadır. Geç-
mişte söylenenlerin doğruluğu daha da
netleşmiş, artık enerji kaynakları üye-
rindeki mülkiyet değişikliği nesnel zor-
unluluk haline gelmiştir.

Bir noktaya değinmek gerek. Kömür-

lerin devletleştirilmesi, plan kavramı aç-
ısından, ileriye de yönelik olarak denet-
leme olanaklarını geliştirici niteliktedir.
Ancak mevcut ekonomik yapı ve onun
belirlendiği siyasal mekanizmaların ege-
menlik koşulları altında, gerek kurumsal
düzenlemelerin gerekse enerji ve yakıt
olarak kömürden daha geniş yararlanma
olanaklarının sağlanması yönünde, tüm
çalışanların örgütlü baskısı zorunludur.
Devlet işletmeçiliği, kitlelerin beklenti
düzeyini yükseltip geliştirmekte yarar-
lı olacak bir araç olarak da önem taşı-
maktadır.

* Enerji Bakanlığınca gündeme geti-
rilen, madenlerin devlete işletilmesi ya-
sa tasarısına ilişkin görüşlerinizi de açık-
lar mısınız?

☆ Bakanlığın hazırladığı "Devlete
İşletilecek Madenler Hakkında Yasa Tas-
arısı", tüm madensel hammadde kay-
nakları ve tasarrufları hükümleri açısından
irdelenmek gerektiğinden, burada konu-
ya bu kapsamda girmek olanaksız yok.
Sadece genel bir değerlendirmeye sözkö-
nuş.

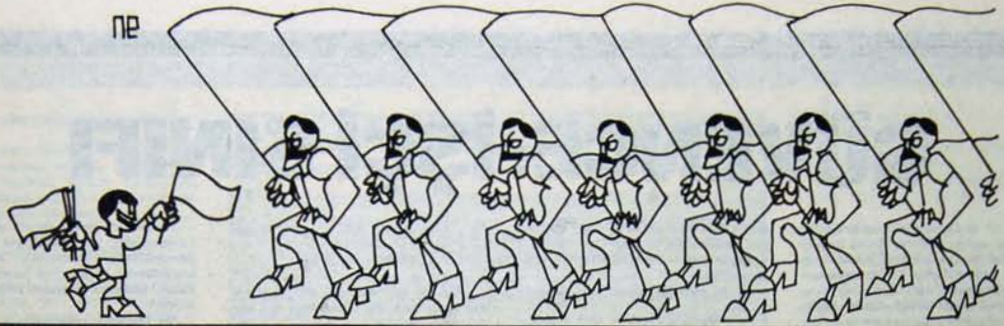
Kısımca, ilgili uzman kuruluş ve ki-
şilerce de belirtildiği gibi Bakanlar Ku-
rulu'na yetki verilmesi konusu önem
taşıyor. Yeni tasarı, madensel kaynak-
ların tümünün ya da bir bölümünün dev-
letleştirilmesini önceden öngörmekte-
dir. Bakanlar Kurulu, özel sektör elin-
dedi işletmelerden yalnız gerek görülen-
leri devlete devletecektir. Nitekim Bakan-
lık yetkilileri tasarrufların reform niteliği
taşımadığını, güncel sorunlara ivedi çö-
züm getirilmesinin amaçlandığını açık-
lamışlardır. İleri sürülen gerekçeler ara-
sında, tüm madenlerin aynı anda devlet-
çe işletilmesinin yönetsel ve parasal so-
runlar yaratacağı da yer almaktadır.

Bu girişimi genelde olumlu karşıla-
yanlar da vardır. Ne var ki, devletleştir-
mede takdir yetkisinin kullanılmasını
uygulamada çeşitli engeller karşılanabileceği
niteliktedir. Sonuçta, örneğin özel kö-
mür işletmelerine el koymada gecikil-
mesi ya da başarsız kalınması halinde,
devletleştirilmeden beklenenler etrelen-
miş olacaktır. Yasanın, devletleştirme-
nin tüm gereklerine uygun hale getiril-
mesi ve ayrıca teklif içinde tutarlı bir
bütlüğe kavuşturulması sözkonusu-
dur. Demokratik güçlere bu konuda da
görev düşüyor.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayınları Ltd. Şti. ad-
ına Nihat SARGIN © Genel Yayın Yö-
netmeni: Zeki KILIC © Yazı İşleri Mü-
duru: Metin ÇALPAZ ÖLÜ © Teknik Sek-
röter: Bülent ARTANLI © Yönetim: Ko-
nur sok. 15/8 Keleşeyir - ANKARA Tel:
1745 81 © İstanbul Büro: Piyaleli cad.
21/1, Cumhuriyet İSTANBUL, Teb
26 35 67 © Abone Koşulları: Yıllık 200.,
6 aylık 100. TL. Aralık, 5 aylık 250.,
Yıllık 500. TL. Amerika: 6 aylık 325.,
Yıllık 650. TL. Avustralya-Japonya:
6 aylık 400. TL., Yıllık 800 TL. ©
Pazar Günü: YÜRÜYÜŞ Dergi: 100330
İlan Komisyonu: Arka Kapak (Renkli):
15.000 TL., Arka Kapak (Siyah Beyaz):
12.000 TL., İc. m. f. l. d. s. t. n. s. t. m. i.
40. TL., Yayın İlanları: % 50 indirimlidir.
Baskı: Daily News Web-Ofset Tesleri

ÇİZGİLİ SİYASET

Metin ÇULHAOĞLU

Türkiye İşçi Partisi'nin "NATO'ya Hayır" kampanyası, 22 Nisan günü Ankara'da yapılan görkemli bir mitinge sona erdi. Bu satırlar yazılırken Partililer bir başka yoğun çalışmanın içindediler. 1 Mayıs'ı ve Partilerinin üçüncü kuruluş yıldönümünü kutlamaya hazırlanıyorlar.

Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşundan bu yana üç, 1 Mayıs'ın Türkiye'de ilk kez görkemli bir biçimde kutlanışından bu yana iki, Kanlı 1 Mayıs'tan bu yana da tam bir yıl geçti. Dört yıl. Ama herhangi bir üç yıl değil. Tarihin altın ve üstün, sanki güçlü bir presle sıkıştırıldığı, deneyim ve birikim dolu yıllar.

Böylesine bir tarihsel kesite, çeşitli açılardan bakıp çeşitli sonuçlar çıkarmak mümkün. Değişik açılardan hareketle, değişik noktaların ön plana çıktığını söylemek de mümkün. Ama herşeyden önce, süzü edilen dönem, işçi sınıfının politik hareketinin gelişim çizgisi açısından değerlendirilmeye gerekiyor. Çünkü, Türkiye'de sosyalist hareketin tarihi bir bütün olarak ele alındığında, 1975-78 dönemi çarpıcı özellikleri ile hemen ön plana çıkıyor.

Bu özellikleri kısaca özetlemek mümkün: Çoğ yıllık dönem, Türkiye sosyalist hareketinde hayati iki ögenin ilk kez böylesine çakıştığı ve içiçe geçtiği bir dönem oldu. Bir yanda sosyalist hareketin burjuvaziden bağımsızlığı; öte yanda Leninist öğretinin parti yaşamında ve mücadelesinde hayata geçirmesi. Bir yanda, harekete öteden beri musallat olan başkalarının peşine takılma hastalığının yenilmesi, öte yanda eyyamcılıktan, popülizmden sıyrılmış, bilimsel sosyalist temellere oturmuş bir işleyiş. Bir yanda sosyalistlerin birinci olarak ve en başta kendi güçlerine güvenmeleri zorunluluğunun kavranması, öte yanda en geniş ittifaklar zincirini oluşturmak için gösterilen çaba. Bütün bunlar, eksiği ve fazlası ile, sosyalist hareketin tarihinde yalnızca 1975-78 döneminde böylesine içiçe geçip bütünleşti. Sosyalist hareket açısında, dönemin en belirgin özelliğini böyle özetlemek mümkün.

Bu özelliği, dışı vuran somut örnekleri ile sergilemek de mümkün. Türkiye İşçi Partisi'nin son kampanyası: "çizgi" değil Parti, "görüş" değil örgütlü hareket, "siyasi yoğunluk" değil siyasi güç olmanın belli başlı koşulunu ortaya koydu: Karar alma, alınan kararın uygulama ve uygulamanın sonuçlarını toplama. Karar alma, ideolojik yetkinliği, uygulamaya ise gücün göstergesi. Aynı zamanda, çeşitli "siyasi çizgi"lerin at oynattığı Türkiye'de "çizgi" ya da tabela değil gerçekten Parti olmanın göstergesi de bu. Son kampanya ile birlikte, 1975 yılından 1978'e uzanan dönem, Türkiye İşçi Partisi'nin bu anlamda tekleştiği dönem oldu. Diğer tüm özellikleri bir yana, 1975-78 dönemi en başta yalnızca Türkiye İşçi Partisi'nin değerlendirilme yapıp karar alabilen, bu karar uygulayabilen ve uygulamadan sonra da ürünlerini toplayabilen parti olduğunu sorguladı. Böylece "bölünmüşlük" dönemi, me sürecine terketti. Böylece, 1978 yılı "çizgili siyaset" in çeşitli çizgilerinin giderek bulanıklaştığı ve gerilerde kaldığı bir yıl oluyor. Daha da olacak.

Bu noktada soru sormak mümkün. İşçi sınıfı hareketinin uzun bir geçmişi olan Türkiye'de oturma ve teklesme döneminin hangi nedenlerle, böyle "rötrari" ortaya çıktığı sorulabilir. Geçmişin bütününü inkara ya da efsane boyutlarında abartmaya varamadığı süreç böyle bir sorunun sakıncası yok. Çünkü açıklayıcı nedenler var. Açıklayıcı nedenler, Türkiye'nin tarihsel ve toplumsal koşullarında saklı. Önce Türkiye'nin toplumsal ve tarihsel koşulları var. Sonra da bu koşulların örgütlü hareketi getirdiği bazı talihlilikler.

Fransa, İngiltere, Almanya, ABD gibi ülkelerin aksine, Türkiye'de burjuva demokratik devrim, güçlü bir burjuva sınıfı tarafından ve sonuna dek götürüldü. Burjuva demokratik devrimin esas olarak tamamlanmasına karşın, geride ve hareketin önünde bir çok demokratik görev kaldı. Öteden beri bilinen bu gerçeğin bir de politik plana yansımaları var: Sayılın kapitalist ülkelerde, sosyalistlerle demokratlar arasındaki ayırım çizgileri ideolojik, politik ve örgütsel planda netleşmişken, Türkiye'de bu alanda nesnel bir bulanıklık ortaya çıktı. Bir yanda gerçekleştirilmesi gereken yoğun demokratik görevlerin varlığı, öte yanda 1917'den sonra sosyalizmin dünya ölçeğindeki etkinliği, Türkiye'de de sosyalistlerle demokratlar arasındaki ayırım çizgilerini her alanda ve nesnel olarak "flu" bir hale getirdi.

Bu çerçevede, bilimsel sosyalistlerin demokratik görevleri bir an bile unutmamaları, madalyonun yalnızca bir yüzü. Madalyonun bir de ikinci yüzü var: İdeolojik, politik ve örgütsel planda yalnızca birer demokrat olanların kendilerini sosyalist saymaları. Madalyonun bu yüzü, uzak ve yakın geçmişte, etkisini örgütlü hareket içinde de hissettirdi. Sözü uzatmadan "kişisel" örnekler vermek mümkün: Hareketin içinde yer alan bir Şevket Süreyya'yı, bir Ve-

dat Nedim'i, bir Mihri Belli'yi, bir Aybar'ı şu ya da bu dönemde, ya da bir bütün olarak demokrat saymak, "halkçı" saymak mümkün. Ancak bu şahısların hayatlarının herhangi bir döneminde Leninist olduklarını düşünmek kesinlikle mümkün değil. Somut olguların ışığında ve işgilliklerde böyle belirginleşmesi bir yana, hareketin, uzak ve yakın geçmiş ile barındırdığı ideolojik, politik ve örgütsel zaafıların temelinde bu olgu yatıyor. Uzak geçmişin "kendine değil başkalarına güvenme" çizgisi, daha yakın geçmişin popülizm ve eyyamcı çizgisi, temelini bu bulanıklıkta buluyor.

Türkiye'de, bu tarihsel bulanıklığın yansımalarını bulmak bugün için de mümkün. En açık örneği, sendikalarda, kitle örgütlerinde, gençlik derneklerinde, bunların tavanında ve tabanında yer alan demokrat, ilerici, halkçı ögelerin kendilerini "sosyalist" sayıp, sosyalist örgütün karşısına "siyasi çizgi" biçiminde çıkmaları. Türkiye'de "siyasi çizgi"leri ve bunların çok çizgili siyasetlerini açıklamada aynı bulanıklık ön plana çıkıyor.

Burada yeni bir soru da ortaya çıkıyor: Daha ne kadar sürecek? Burada bir noktayı hatırlamak yarar var. Sözkonusu olan, tek başına bu kesimlerin öznel tercihleri değil. Tek başına, bu ögelerin kendilerini daha ne kadar "sosyalist almaşık" olarak gösterebilecekleri değil. Çünkü en başta, geleceği belirleyecek olan, onların öznel tercih ve eğilimleri değil. Asıl belirleyici güç, örgütlü sosyalist hareketin gücünü ve etkinliğini giderek daha büyük ölçülerde kanıtlanması. 1975-78 döneminin önemi de bu noktada ortaya çıkıyor. 1978 yılı, sosyalist hareketin, gücünü ve etkinliğini kanıtlanmasında önemli bir halka oldu. Tekleşme ve netleşme süreci böyle hızlandı. İleride, kitle örgütlerinde, sendikalarda, gençlik derneklerinde ayrışma, bu tekleşme sürecinin hızına göre belirlenecek.

Çoğ yıllık geçmiş ile Türkiye İşçi Partisi'nin Türkiye sosyalist hareketinde en büyük katkısını da bu açıdan değerlendirilmeye gerekiyor. Bir yanda demokrat öğelerden ideolojik, politik ve örgütsel planda net bir biçimde ayrışmak, öte yandan demokratik görevleri, demokrat unsurlarla ittifakı bir an bile unutmamak. Türkiye İşçi Partisi'nin üç yıl, bu ikinci çalıışının ilk kez bu ölçüde içiçe geçmesi bakımından önem taşıyor.

Çok açık ve çok net olarak ortada. Kuruluş, kampanyalar, seçimlere katılım ve en son kampanya. Çoğ yıllık bir süreç. Çoğ yıllık bir süreçte kararlar alındı. Kararlar uygulandı. Uygulamanın ürünleri toplandı. Herbirinde en başta kendi örgütlü gücüne güvenerek. En başta kendi gücüne güvenerek karar almak, uygulamak ve ürünlerini toplamak, bilimsel sosyalist örgüt kavramının hayata geçirilmesinde belli başlı unsur. Bilimsel sosyalist örgüt kavramının hayata geçirilmesi demek, bilimsel sosyalizm demek. Sosyalizmin en can alıcı noktası demek.

Türkiye'de böylesine bir süreci başlatmak ve bu süreçte önemli ölçüde yol almak kolay iş değil. Kolay olmadığı görülüyor. Kolay olmadığı, sosyalist örgütün emin adımlarla büyümesine karşılık, bu örgütün etrafındaki halkın da aynı hızda büyümesinden anlaşılıyor. Bugünkü dönemin özelliği bu. Örgüt, etrafındaki etki alanı ile aynı hızda büyüyor. Yarn başka türlü olacak. Örgüt gelişirken, etrafındaki etki alanı ondan daha büyük bir hızla büyüyecek. Nicelik ve nitelik bu dönemde içiçe geçecek. Birbirini etkileyecek.

Türkiye İşçi Partisi, üç yıllık deneyimi ve son "NATO'ya Hayır" kampanyası ile, bu dönemin çok çok uzaklarda olmadığını gösterdi. Nicelikte niteliğin kaynaşmasından ortaya çıkacak patlama, çok uzaklarda değil. Bu patlama, aynı zamanda Türkiye'de "çizgili" yan bir patlama olacak. "Siyaset"ler, duymanın her yerinde olduğu gibi içe ayrılacaklar. İşçi sınıfı hareketi içinde yerini alırlar; demokrat birer öge olarak yerli yerini bulurlar ve majinal ya da "anafor" akımı olarak oradan oraya sürüklenenler. Bugünün "siyasi çizgileri" ya da "çizgili siyaset" için bir başka almaşık yok.

Karar alma, uygulama ve ürünlerini toplama. Türkiye İşçi Partisi, üç yıllık deneyimi ile, bu olgunluğa ulaştığını gösterdi. Diğerleri ne yaptı? Yaptıklarını bir zehne ile anlatmak mümkün: Güreşe, rakibini yenemeyeceğini, yenmek üzere hamle yapamayacağını bilenen, her rakiplerinin bir hamle yapmasını ve sonunda kendi oyunu ile alta düşüp puan vermesini bekleyen. Zaman zaman böyle puan aldıkları da olur. Ama karşılığını kazanamazlar. Çünkü hiç hamle yapamayıp, rakibinin hamlelerinden hata arayanlar, sonunda üç ihtar alıp diskalfiyeli olurlar. Minderi terkederler.

Sosyalist hareketin "hata"ları sonuçunda puan toplayıp kazanacaklarını sanan "siyasi çizgi"ler, hızla üçüncü ihtarla yaklaşıyorlar.

GÜVENCE: İŞÇİ SINIFI

Tüm iç ve dış emperyalist-kapitalist odakların terör, terör ve şiddet teşahhurlarıyla faşizmi tırmadıkları yönünde azgınlaşan politikalarına karşın bağımsızlık ve demokrasinin güvencesinin işçi sınıfı ve emekçilerin birliği olduğu, toplumu ileri ufuklara götürecektir gücün işçi sınıfının politik önderliği, hareketi ve örgütü olduğu, yüce bir disiplin, bilinç ve coşku tablosuyla tekrar yaşandı. 22 Nisan Cumartesi günü Türkiye İşçi Partisi'nin Ankara'da Tandoğan meydanında düzenlediği miting, topluca söylenen 1 Mayıs marşıyla sona ererken, 1 Mayıs'ta İstanbul'da 1 Mayıs alanında tekrar bir araya gelme kararlılığı noktalandı.

SERMAYE BOMBARDIMANI

YÜRÜYÜŞ'ün dizgi ve baskıya hazırlanmış gün ve saatlerde, sermayenin "basın" namı altındaki yayın ve propa-

ganda makinanın aşşağılık bir kanalizasyon ortaklığıyla işçi sınıfının kardeşlik ve dayanışma bayramına lağim akıtılmakla meşgulüdü.

En iri paspaya, mançetinde şöyle diyor: "1 Mayıs'tan işçi de, halk da, hükümet de tedirgin..."

Sormak gerekliyordu:

- Ya işverenler? Ya yuzdeli işbirlikçiler? Ya bankerler? Ya tüccarlar? Ya beyler? Ya ağalar?.. Ya emperyalist ağababalar?..

Sermayenin ayak takımı da günlerden beri sürdürdüğü kan ve cinayet historiesini yalan bombardımanıyla alevlendiriyordu:

- 1 Mayıs'ta Taksim meydanı kana bulanacaktı!..

- Solcular Beyoğlu'nu yaşmalayacaktı!..

1976 yılı 1 Mayıs'ının İstanbul'da ortaya çıkan ihtisami, geçen yıl kanla örtülmeye ve unutturulmaya çalışılmış, bu

yıl cinayet telahlılığına varırdırılmıştı.

1 MAYIS KORKUSU

Türkiye İşçi Partisi'nin yüzyıl aşkın mücadele tarihinin, uluslararası işçi sınıfı dayanışmasıyla simgelenen 1 Mayıs İşçi Sınıfı Bayramından sermayenin korkunç şiddet ve dercesizni gözüne bir kez daha seren bir propaganda tablosu, burjuvazinin evrensel şhah, üyret ve alçaklığı ile böylesine sislendi...

Ve bu arada Maoocuğun birer çeşit haşarları da, 1 Mayıs'ın provokate edeceği yol ve yöntemlerden paylarına düşenleri yüklenmekten geri kalmadı. Ancak bütün hebetiyeli bir gerekçeye daha vardı: 1 Mayıs'ların sökülüp, atılacaklığı, kökleştirilip, yaşatılacağı ve geleceğe koşturulacağı!..

TİP MİTINGİ

Türkiye İşçi Partisi'nin her türlü baskıya, engelle ve silahlı saldırılara karşın yürüttüğü "Ulusal Bağımsızlık için Nato'ya Hayır" kampanyası 22 Nisan günü Tandoğan meydanındaki miting noktalanan, 1 Mayıs'ların yaratıcısı ve yaşatıcısı işçi sınıfının soluğu bir kez daha duyuldu.

Doğru ve somut eylem hedeflerinin kitleleri naal kucakladığı, her türlü yalan, yanlış ve şarşırtma propagandalarına karşın ortaya çıktı.

Malum propaganda makinası gene çalıştı: TIP mitinginde olaylar çıkıyordu, kimsesiz Tandoğan'ın gitmesindi!..

Buna şu ve bu yolla, gökist, kariyerist, Maoçu, maoeracı, yalın, döne, korkak kadröroların propagandaları da eklendi:

"Aman miting'e gitmeyelim, TIP'iler fazla görünürler!.."

"SOL" POLİKLİNKİ!

İşçi sınıfından, kitlelerden kopuk, hastalıklı ruhların, Türkiye'deki anti-emperyalist mücadelenin 1968'lerden bu yana ne denli sökülüşünü, dinamizmini yitirdiğini düşünecek fantezileri yoktu!..

Ama bugün, Türkiye İşçi Partisi'ni Vedaat Demircioğlu'nun anti-emperyalist soluklarını, Türkiye İşçi Partisi'ni Yılmaz Derebaş'ların alevlendirdiğini görecektir zamanın yoktu!..

"Nerede hareket orada bereket!" gangsterliğinin, temelde hangi inancsızlıklardan beslendiğini anlayacak, kabul edecek utanç perdeleri yoktu, yitirilmişti!..

Partizansızlık bayrağı altında sürdürülen maoeracılığın şu hastalığıyla beslenen sinepelinde, burjuvazinin "sol" kolu hizmetkarlığı yapıldığını bilecek, anlayacak, unatacak değerler yoktu, kurumuştular!..

Ve bunların topunun işçi sınıfı ile emekçi kitlelerin bağımsızlık demokrasisi, sosyalizm mücadelesinin örgütlenmesi bilinciyile uzaktan yakından ilgi ve bağlanı kormuştu, kalmamıştı!..

Anti-emperyalist solun oluşturduğu bir eylem çerçevesinde panayir hesap yapmanın, aramanın, değil sosyalistlik, devrimcilik, ilerici, yurtseverlik, demokratlık, biraz iyi niyetli ve akh başında olmakla ilgili yoktu!..

SONUÇ: MAHKUMİYET!

Sonuç ne oldu?

MaHKumiyet!

İşçi sınıfı partisi düşmanlığının burjuvaziyile elele yükselen grafiği, dikine ve başaşağı çevrildi. 1 Mayıs'ların selt bir takvim yaprağı olmadığını kanıtlayacak ve yaşatacak gücün, bu güç olduğu bir kez daha belgelendi!..

SOSYALİSTLERİN SESİ

Geçtiğimiz hafta bu gerçeklerin yeniden gözden geçirilmesiyle birlikte gene olaylarla dolu geçti. AP ve MHP saldırdı, CHP yetersiz ve beceriksiz savunmalarını sindi. Adeta roller değişti. Kan ve cinayet odakları kurulmadıkça bunun da yeni bir yanı yoktu. Bu konuda geriye dönecek bir hatırlatma yapmakta yarar vardır. Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran 24 Mayıs 1977 günü saat 20.00'de radyodaki ilk seçim konuşmasında şöyle demişti:

"İşçiler, köylüler, emekçiler! Tüm yurtseverler, sözüm aizedir. Hep bildiğiniz gibi can güvenliği ülkenin bir numarası meselesi haline getirildi. Can güvenliği, yaşama hakkı elbette bir insanın en başta gelen temel hakkıdır. Bir hükümet can güvenliğini sağlayamıyorsa, bu kendi başına o hükümeti mahkum etmeye yeter. Ama neden silahlı saldırılar, cinayetler oluyor, neden bunlar önlenemiyor? Bu sorunun cevabını aramak, meselelerin köküne inmek gerekir.

Oysa her bir tek başına iktidara aday olduğunu söyleyen Adalet Partisi ile Cumhuriyet Halk Partisi bu işaret ettiğimiz meselelerin köküne inme işine hiç yanaşmadan, birbirlerini karşılıklı suçlayarak, saldırı ve suçlamaları seçim kampanyalarında oy toplama aracı olarak kullanıyorlar. Her ikisi de seçim kampanyalarını cinayet üzerine oturturlar. "Oylan bana verin, tek başına iktidara

CHP'nin halkçı tasarıları

Malatya olaylarından sonra "he olacağı" merak edilip duruluyor.

Tabii merak konusu olan, siyasal düzende "ne olacağı." Ne kadar zamanda nasıl olur bilinmez ama, başında bazı ilginç haberler yer almaya başladı. Geçtiğimiz haftanın başında şöyle istinkörü yapılabir bir tarama, ortaya bazı ilginç ipuçları koyuyor.

25 Nisan tarihli Günaydın'da Adalet Bakanı Mehmet Can'ın "İhtisas Mahkemeleri" konusundaki sözleri yer alıyor. AP Genel Başkanı Demirel'in, Malatya olayları bahanesi ile DGM'yi bastırıldığı bir dönemde, CHP kanadından gelen tepki "İhtisas Mahkemeleri" oluyor. Kimbilir, belki de CHP'nin "İhtisas Mahkemeleri" DGM'nin "halkçı" bir türüdür. Şimdi "Halkçı İhtisas Mahkemeleri" sloganını beklemek gerekıyor.

İşler, bununla kalmadı.

26 Nisan tarihli gazetelerde bir başka haber yer aldı. Bu haber 141, 142 ve 163. maddeler kapsamında giren "suç"lara ilişkin cezaların artırılması konusunda. Bu konuda bir yasa tasarısı hazırlanıyor. Cezaları artıran tasarıların komisyon başkanı ise CHP'li Kemal Kayacan. Kayacan partisinin "özgürlükten yana" olduğunu söylüyor ama yine de "cezaların artırılmasından yana olduğunu" ekliyor. Kayacan'ın yanlı bir vadede unutmusa benzerimiyor. 141-142 ve 163. maddelere ilişkin olarak ekliyor: "Aslında bu maddeler ceza yasanın çıkarılınca Askeri Ceza Yasasının da çıkarılır."

Güzel değil mi? CHP leriide bu maddeleri nasıl olsa "kaldıracağına" göre, bir ara cezaları artırılmasa ne çıkar!

Sonra yine 26 Nisan tarihli gazetedeki Merkez Bankası Genel Müdürü'nün "uzun ve sert bir konuşması" yer alıyor. Genel Müdür Sadıklar, Kamu İktisadi Teşebbüslerindeki "sözleşme düzeni"ne veyransın ediyor. Ve ekliyor: "Toplu sözleşme sorununun artık dokunulmaz olmanın çıkarılmasının zamanı gelmiştir."

Belki bu da, CHP'nin Sadıklar'a öğrettiği "halkçı toplu sözleşme düzeni" anlayışının bir ürünü. Ama ne olursa olsun, işverenlerin son zamanlarda yoğunlaşan şikayetlerine CHP'nin "Halkçı DGM", "Halkçı Askeri Ceza Yasası" ve "halkçı toplu sözleşme düzeni" ile cevap vermek istediği anlaşılıyor.

CHP'nin büyük burjuvazinin tepkilerine gösterdiği bu uyum, aynı zamanda Demirel'in siyasal plandaki saldırısı ile dez bir uyum gösteriyor nesnel olarak. Demirel'in "anarşi duracaksa Ecevit'le 100 kere el sıkışırım" sözleri "açık kapı" siyasetinin ilk adımı olarak değerlendirildi. Teoman Erel "Baraj" adlı yazısında gerçekçi bir değerlendirmede bulundu: "Dememiz odur ki, bazı yeni yaklaşımlar ve siyasal oluşturmalar için kulislere yoğunlaşmaktadır. Ecevit ve Demirel bu yönde tavır almaya zorlanıyorlar. Daha da zorlanacaklardır. Eğer bu önerilere ve formlere yaklaşmamakta inat ederlerse, bazı CHP'lilerle bazı AP'lilerin parti disiplinini bir yana bırakarak ve liderleri aşarak harekete geçmeleri için gizli ve açık çağrılar yoğunlaşmaktadır." (Günaydın, 25 Nisan Salı)

Yalnızca bir tahmin mi? Böyle düşünenler için bir gün sonrasının Milliyet'ine göz atmak yeterli. Bu gazetede verilen habere göre Senato'da CHP Diyarbakır Senatörü Cizrelioğlu söz alıyor ve şunları söylüyor: "Ya siyasal partiler hükümete yardımcı olacak, ya geniş tabanlı bir hükümet kurulacak, ya da iki büyük partinin katılımıyla bir hükümete gidilecek. Bu yollardan dışında Türkiye'nin karşılaştığı meselelerin içinden çıkmak hayaldir."

Bütün bunlara eklenecek fazla birşey yok. İhtisas Mahkemeleri ile, Askeri Ceza Yasası tasarısı ile, toplu sözleşme düzeni konusundaki "fikirleri" ile CHP hızlı hızlı yol alıyor. Daha da sağa doğru. Yolun sonunda kendisini bekleyenler olacak. AP ve lideri Demirel, şimdiden postu sermiş, CHP treninin kendi istasyonlarına varmasını bekliyorlar.

1 Mayıs'ların yaratıcısı ve yaşatıcısını görev başında

gelelim, ülke güllük güllütlük olur" diyorlar.

Kardeşler! Bilelim ki, mesele sadece bir oy meselesi değildir. Bu kahredici olaylar bugünkü toplum düzeninden, emperyalizme bağımlı bu geri kapitalist düzenden kaynaklanıyor..."

CHP'NİN SORUMSUZLUĞU

Boran'ın bir yıl önce söyledikleri bugün yakıcı bir gerçekçi noktalyor. Hükümet, kaynağa geçecek önlem ve girişimleri göstermiyor. Ve sosyalistlerin anırlı olanak ve koşullarda yüceltükleri mesleri, burjuvazinin sonsuz olanaklarına beslenen yayın-basın propaganda alımları büyük ölçüde bastırmağa çalışıyor.

Bu arad kitlelerin büyük umut ve destekleriyle gerek parlamentoda gerekse parlamento dışında güç bulan CHP, tarafsız bir sorumsuzluğu, vurdumduymazlığı sergiliyor.

CHP içindeki sahte "sol" görünüm-ler durumunda memnundur. Bir söylemeye göre Deniz Baykal, diğer bir ağır köldüye göre de Süleyman Genç tarafından parti içinde varlığı temsil edilen "sol sosyal demokrat" güçler, en aradan bir ilencilik için gereklerini bile yerine getirmekten istifa etmiş görünmektedirler. Yakın bir geçmişte Türkiye'nin ilerci, demokrat, sosyalist potansiyelini "kayıtlat şartaz" CHP kuyruğuna yama-maya çalışan, CHP'yi "Ulusal burjuvazi-nin ilerci kanadı" ya da "Ulusal burjuvazi-nin emperyalizme karşı kesimleri" diyenlendiren sosyalizm havatirlerinin yüzlerine çarpılacak pek çok şeyler ol-maldır.

KATILIM PAYLARI

Geçtiğimiz hafta başında, Türkiye'yi uluslararası emperyalist para kuruluşla-rına biraz daha bağlayan, bağımlılığını biraz daha pekiştiren yasa tasarısı bir

Başkent'te yapılan yığınağa dikkat!

Son günlerde tezgahlanmak istenen bazı oyunlara tüm ilerci güçlerin, ilerci kuruluşların dikkat etmesi gerekmektedir. Özel niyetler ne olursa olsun, kl-m girişimler, nesnel olarak faşistlerin güçlenmelerine, büyük bazı kentlerin tümü ile faşistlerin denetimine terk edilmesine yönelmektedir. Örneğin Ankara için yapılan bazı girişimler, bu kent bir süre için faşist görevlilerin denetimine terk ede-cek niteliktedir.

1 Mayıs göz önüne alınarak, Ankara'ya civan illerden çok sayıda polis ge-tirilmişdir. Bakanlık ve genel müdürlük adına geçici görevle başkente getirilen bu polis görevlilerinin ayrımsız olarak başkente gönderilmesi, hükümet tara-fından istenmiştir. Ancak kazın ayağı hiç de böyle olmamıştır. Halen gerici yö-neticilerin denetimindeki il ve ilçelerden genellikle sağ eğilimli ve Pol-Bir üyesi görevliler bu geçici görev için başkente gönderilmişlerdir. Civar il ve ilçelerden başkente gönderilen memurlara bakıldığında, bunların bire karşı altı oranında gerici, Pol-Bir üyesi polislerden oluştuğu görülmektedir. Örneğin, Kayseri ilin-den gelen ve toplam zabıtasında görevlendirilen polislerin hemen hemen tümü Pol-Bir üyesidirler.

Amaç, halihazırda gerici faşist güçlerin egemenliğinde olan Ankara toplum polisi kadrosunu "takviye etmek", ilerci, tarafsız polisleri eritmektir. Gerici ge-vreviler, 1 Mayıs başta olmak üzere, kendilerine düşecek "görevleri" yerine getir-mek üzere zevkle beklemektedirler.

Hal böyle iken durum hakkında fikirleri sorulan hükümet yetkilileri, büyük bir umursamazlık içinde görülmektedirler.

çarpıda ve AP ve MHP ile el ve gönül bir-liği içinde meclislerden geçip yasalaşa. Yasa tasarısı, Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası ve Uluslararası Finans-man Kurumuna Türkiye'nin katılım pay-la-rını artırmaya öngörmekteydi. Yasa tasarısı MC döneminde hazırlan-mış, meclislerden geçirmek de Ecevit hükümetine nasip olmuştur. Yasa tasarısının millet meclisindeki görüşmeleri tamamlanıp oylanıldığında havaya yükelen parmaklar ilginç bir be-

raberliği simgeledi. AP, MHP ve CHP milletvekilleri "evet" diyorlardı. MSP ise "red" diyordu. Ama o "red" de hacımın koltuk altındaki haç gibiydi. Zira yasa tasarısının altındaki imzalarından biri de zamanın Başbakan Yardımcısı Necmet-tin Erbakan'a aitti...

DMF, bu yasa tasarısının çıkarılma-sın şart koşmuştu. Dünya Bankası kredi verme koşulu olarak bunu gösteriyordu. Kısası adı IFC olan Uluslararası Finans-man Kurumu ise statüsü gereği sadece

özel sektör yatırımlarına kredi açıyor-du...

Ve Türkiye'nin hepüne katılım pay-la-rı biraz daha artıyordu... Kitlelerin önünde "düzen değişikli-ğinden" dem vuran CHP idi bu.

MADENLER DEVLETLEŞTİRİLECEKTİR...

Ve geçtiğimiz hafta Perşembe günü millet meclisinde bir başka hazin sahnenin baş aktörü gene CHP idi. Millet Mec-lisinin perşembe günü birleşiminde Başbakan Bülent Ecevit ile Plan komi-yonunun önerileriyle Madenlerin dev-letleştirilmesine ilişkin yasa tasarısı gün-demdin birinci aşamaya alınmak istendi. Bunun için de önerge üzerinde tartışma-lar yapılacaktır. Konuşmalar yapılmış sa-ra önerenin oylanmasına gelmiştir. AP'liler salonda çoğunluk olmadıkları gerek-çesiyle yoklama itediler. Bu bir içtüzük taktiğiydi. Ama sonuçta salonda çoğunluk kalmadığı anlaşıldı. CHP'li 32 milletvekili yoklamada bulunma-mıştı.

Oysa birleşimin açılışındaki ilk yok-lamakad çoğu CHP'li salondaydı. Halk-ın önünde "hakçı" nutuklar atıp, "Madenleri devletleştirmeceğiz" diyen CHP, millet meclisinde iki saat millet-vekilleri tutanıyor...

CHP'li söze "ilerid" bann olayın üzerinde bile durmadı, hatta "bu syp bize yeter" örtünmesiyi geçirdi. Devletçe işletilecek Madenler hak-kındaki yasa tasarısı bir meçhul tarzine itildi gitti...

Bu kuyupaklık, bu ciddiyetsizlik, bu tutarsızlık ve bu yapıya omut vermiş kitlelerin özlemleri, beklentileri, umut-ları... Ve bir iyi niyetli CHP milletvekilinin idealist tepkisi: "Eğer içimizde elbisesini kirleten-ler bir araya gelselerdi, memleket kur-tulurdu!"

Bu gazeteye dikkat!

Babıalî'nin büyük tröstü, yerli-yabancı büyük ser-maye çıkarlarının günlük organı Hürriyet, tahrir ve tah-rik rolünü doruklara vardiirdi.

Gazetenin sicili biliniyor. Bu bakımdan şartırcı de-ğil. İlginc ve ibret verici olan, büyük sermayenin kızamı-ğın oluşturan birinci sayfa-ların tam bir savag görüntü-süyle çizilmesi. İşbirlikçi burjuvazinin, işlediği cinayet-ler, düzenlediği tezgahlar ve çevirdiği dolaplar kadar güç-lü olmadığı ya da hissetmediği en aşşğılık yalan ve şa-şırtma taktikleriyle neyi amaçladığı pek açık çıkıyor or-taya. Bu bakımdan gazetenin bir "hizmet" yaptığı da ger-çekli..

Aşşğılık MC dönemlerinin kamuoyu tepkisini MSP'ye ve "Erbakan kafasına" aktırıp, AP'yi ve MHP'yi ibra etmeye yönelik amaç, şimdî en azından "AP-CHP" yi hedefliyor.

Bu yılın başında Ecevit hükümeti kurulur kurul-maz, işe "kontrgerilla" ile başlanması bilinçli bir şekilde planlandı. Ecevit "asayiş asayiş" diye diye abad olmuş-tu, "asayiş asayiş" diye diye berbat edilmeliydi!.. Süley-man Demirel ile Cüneyt Arca'yürek bu gündem maddesiy-e dizdize geldiler. Hükümet henüz yeniydi. CHP'nin cid-diyyet ve tutarlılığı da malumdu!.. Ve kontrgerilla kam-panyasıyla Ecevit köseye sıkıştırıldı. Amaç yaklaşık sağ-slanmıştı...

Astında 1974 yılında da gazete benzer bir kampan-yayı uygulamıştı. CHP-MSP hükümeti döneminde birden-ber Hürriyet, "İşkence" kampanyası açtı. Ecevit, seçim meydanlarında 12 Mart işkencelerinden söz etmiş-i, meydana çekilmeliydi. İlk anda gazetenin "İşkence" ko-nusunda insançıl bir kampanyayı sürdürdüğü izlenimi de çıkıyordu. Oysa amaç tam tersi idi: İşkenceciler buluna-mayacak, kendilerinden hesap sorulamayacak, böylece kamuoyunda bir "yalanmış" imajı oluşturulacaktı!..

Kontrgerilla kampanyası ile de amaçlanan aynı şeydi ve kontrgerilla ile işkence birbirlerine pek yakla-şık konulardı.

Oysa kontrgerilla vardı ve işin içine, İhsan Sabri'

nin de dediği gibi CIA-MIT-SAVAK ve İsrail gizli örgütü de karıştıyordu...

Hürriyet'in "Hür dünyanın bekçisi" Amerika ve onun müptezal örgütü CIA ile sempatisinin mümtaz temsilciliği de Metin Toket ile şemgeleniyordu...

Hürriyet patronunun uluslararası silah firmalarının yerli ve yabancı temsilcileriyle ilişki ve bağları da pek üst düzeylerdeydi.

Pek özet olarak ortaya çıkan bu tabloda gazetenin politikası sınırlanmaktadır.

Azginlik, şimdî elini "Doğu'ya" uzatmıştır. Malatya'da patlayan bomba, sulara atılan hayali zehirler ve 1 Mayıs'a karşı oluşturulan düşmanlık kampanyası ve "bö-lünüyörüz" feryadı ve feryadın bulanıklılığı içinden yakalanacak av...

MHP haberlerine gösterilen özel itina, 1 Nisan'daki yürüyüş ve miting "büyütlümlü" kararı ve bu yönde propagandanın sürdürülmesi çabasının getirildiği dezavan-taj da pek sefih biçimlerde oluşturulan lotaryacılıkla dengelenmeye çalışılıyor.

Bu gazeteye dikkat!

Bu gazete bir tarihlerde "hükümetin elinde olma-yan belgeleri" kasalarında sakladığını kendi sütanlarında yazdı. Bu gazete, "Lockheed rüşvet listesini" kasasında sakladığını sözlü biçimde yazdı. Bu gazete, belli bir do-kunulmazlık kılıfı içinde rahatça suç işliyor. Bu gazete 700 bin tirajıyla Nazi'lik yapıyor. Bu gazeteye dikkat!..

Bu gazetenin vergi dairelerindeki kaydası nedir? SSK'ya olan sigorta prim borçlarının tutarı ne kadardır? Ensensinden tutulmalıdır, tutulacaktır.

Ve bu gazetenin, çalıştığı emekçiler toplu iş sözleşmesi dönemlerinde söylediği de şudur:

"...Geçtemiz zor durumda, belki de kapanacak!" Oç kuruluşluk ücret zamanı talebine karşı bu gazete patronunun uzattığı fatura bu. Bu yalan-dolan ve tahrir makinesine dikkat!..

İDEOLOJİK ZAAFTA ZAYIF HALKA

Raşit KAYA

Elimize "Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye" isimli bir broşür geçti. Önsözünde, Londra'da yayınlanan "İşçinin Ses"nin editörü R. Yürükoğlu'nun bu broşürü "Türkiye emperyalist zincirin zayıf halkasıdır" görüşünün altında yatan çözümlenimin bazı ana yönlerini" irdelemek için hazırladığı belirtiliyor.

TEML GÖRÜŞ

Tanıtma yazısı, iç sayfalardaki boşluklar, kaynaklara ayrılan bölüm çıkarıldığına küçük forma ile 30 sayfa kadar tutan broşür, açıklık getirmek istediği konuların genişliğine karşın, genel sistemizliği, alt alta sıraladığı çoğu kez yersiz alıntılar, söylenmek istenene, içerikle ilgili dayanakları gösterilmeyen genelleme ve olumlamalar (afirmasyon)la sık sık karşılaşılan teknik anlamda yanlışlarla, üzerinde durulmayı gerektiren bir nitelik taşıyor.

"Türkiye emperyalizmin zayıf halkasıdır" büncesine bilimsel bütünlükten uzak, eklektik bir yaklaşımla dayanak bulunak için hazırladığı anlaşılın broşür, işçi sınıfının politik ve ideolojik mücadelesini sapırtıcı, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinin bütünlüğünü ters ve faşizme karşı mücadeleyi küçümseyen, yanlış temellere yönlendiren görüşler taşımasa üzerinde durma gereğini hiç düşülmüştür.

Yürükoğlu'nun ortaya attığı görüşler şöylece özetlenebilir:

Kapitalizmin tüm çelişkilerinin top-laştırıldığı ve heshinleştiği, çözülmez bir yu-mak durumuna geldiği ülkelere, emperyalist zincirin zayıf halkaları' ya da 'kapitalist sistemin zayıf halkaları' diyoruz. Bugüne dek devrimler, bu ülkelerde gerçekleşti. Bundan sonra da böyle olacak. Günümüz koşullarında orta derecede gelişmiş kapitalist ülkeler emperyalizmin başlıca zayıf halkalarıdır. Bu ülkeler ob-

jektif koşullar açısından sosyalizme ha-zırdır. Hindistan, Pakistan, Brezilya, Ar-jantin, Filipinler, Meksika, İran, Yunanistan, Portekiz gibi ülkelere Türkiye bu kuşakta yer almaktadır. Türkiye, 1968'lerden bu yana zaman zaman gerileyen, ilerleyen ama giderek yükselen, otgunlaşan bir süreç içinde devrimci durum yaratmaktadır. Devrimci durumu yaratan sosyo-ekonomik taban üstünde faşizm tehlikesi de süregelen nitelik almaktadır. Böyle bir ortamda batı tipi ilik burjuva demokrasisi yaşayamaz. Batı tipi burjuva demokrasisi uflu kapalıdır. Ve biz (Yürükoğlu ve onun gibi düşünürler) "Ya faşizm, ya sosyalizm" tahlilini bu nedenle kolayca anlıyoruz.

KARİŞTİRİLEN NE?

Bilimsel sosyalizmin ve bilimsel sosyalistlerin, bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm bütünlüğü içinde örgütlü mücadele edenlerin, "Ya faşizm, ya sosyalizm" tahlilinden anladıkları, Yürükoğlu'ndan çok farklı. Ama önce başka noktalar değinmek, belirli konularda açıklıklara kavuşmakta yarar var.

Gerçekten de Lenin, emperyalizmin uluslararası ekonomik ilişkilerini inceleyen, emperyalizmin dünya çapındaki ekonomik ilişkilerinin sistemin "zayıf halkası"nı oluşturduğunu göstermişti. Ancak, ekonomik koşulların olgunlaşmasını, otomatik olarak devrime ulaşmayacağı da bilenen başka bir gerçek. Devrimci durumun doğuşu için "eski rejime" üstün gelecekyenibir sınıf güç dengesi oluşması gerekir. "Devrimin olması için sömürülen kitlelerin artık eskisi gibi yaşamamın olanaksızlığının bilincine varmaları yetmez. Devrim eski yaşamın "al" takiler tarafından artık istenmediği ve "üst" takiler tarafından da artık sürdürülemeyeceği zaman ortaya çıkar. Bu gerçeği şu biçimde de dile getirmek olanaklıdır. "Ulusal buhran (sömürülenler ve

sömürülenler arasında) olmadıkça devrim olanaksızdır." Başka bir deyişle devrimci durum ile ulusal buhran arasındaki farklılık, ikincisinin yalnızca nesnel değişimleri değil özel unsurları da içerir. Ulusal buhran, ya da kullanılan başka bir kavramla "hegemonya krizi" devrimin nesnel ve özel koşullarının birleşimidir.

Yürükoğlu broşüründe, Türkiye'de kapitalizmin gelişim, bunalmı ve çöküşünü uzun uzun incelemeye çalışırken, devrimci durumun hegemonya bunalmına dönüşmekte olduğu izlenimini yaratırken, bu durumun ikinci önemli özgesi olan devrimin siyasi ve ideolojik unsurlarına 30 sayfa kadar ancak paragrafla değiniyor. Şöyle diyor:

Süregelen bunaltım, devrimci durumun bugün yaşadığımız evresi, önceki yıllardan çok değişik koşullar altında yer alıyor. Devrimimizin matlak hegemonu işçi sınıfımız örgütlülüğü ve bilinci bambaşka düzeydedir. Devrimin yöneticisi, genel kurmay TKP'nin gücü hızla yükseliyor. Emekçi halkın her kesimi hızla örgütleniyor. Yurdun her yanında devrimci örgütler fişkiriyor. Ama olgunlaşmakta olan devrimci durum nereye dek varır, iyice serpilip devrimci patlamaya varır mı, vartıra başarı kazanıp devrime ulaştırır mı, devrimci güçler durmadan yararlanabilme yeteneğini gösterebilir mi, bunları zaman gösterecek. Lenin'in dediği gibi, bu soruya kimse ön bir cevap veremez. İşçi sınıfımız, partisi TKP, tüm devrimciler bütün olanaklarıyla savuşuyorlar.

Bırakalım inandırıcı dayanaklara sahip olmayı, tartışma noktası olarak ele almak için dahi yeterince ciddi değil. Bu nedenle biz başka noktalar üzerinde duracağız.

Yürükoğlu'nun "geçiş kuşağı" olarak nitelendirdiği orta derece gelişmiş kapitalist ülkeler genel bir tanımla "bağımlı kapitalist ülkeler" olarak nitelendirilebilirler. "Bicimsel ve hukuki anlamda bağımsız olan bu ülkeler, mali, ekonomik, askerî-politik, ideolojik ilişkilerle kapitalist sistemin tali unsurları olarak, uluslararası ilişkilerle bağımlıdır. Bu tanım önemli olan bir metodolojik anlamı kazandırır. Çünkü uluslararası emperyalizm, yeni sömürgeci politikasında, yalnızca ekonomik hedefler gütmek, stratejik hedeflere de sahiptir. Bağımlı kapitalist ülkeler kendi sosyo-ekonomik, stratejik-askeri egemenliği altında tutmak için çabalar gösterir." (Le Mouvement Communiste, Progres Yayınları, Moskova 1976, s. 328, Fransızca)

Lenin, emperyalist sistemin zayıf halkalarının kopma olasılığını nesnel sosyo politik önceliklerin yüksek derecede olgunlaşması ve çelişkilerin derinleşmesi ile özel unsurların yeterince olgunlaşmasına bağlıyordu. Bu durumu unuttuğundan "günümüzde devrimci durumun to-

ğuşuna doğmatik yaklaşımla da kabul edilemez." Örneğin, "bugünkü koşullarda kitleler en üst derecede sefalet ve baskı altında olmadan devrimci bir durum doğabilir. Gelişmiş kapitalist ülkelerin işçi sınıfları maddi yaşam koşullarını iyileştirme mücadelesinde belirli başarılar kazanmıştır, ancak bununla yetinmeye niyeti yoktur. Kapitalizmin geçiş gelişme aşamalarına oranla daha yüksek bir yaşam düzeyine rağmen, kitlelerin emperyalizm ve gericiğe karşı toplumsal düzeni değiştirme mücadelesinde kararlılıklarını kapitalizm için kritik bir düzeye ulaşabilir. Bir devrimci durum yaratılabilir. (Aynı kaynak, s. 12) ayrıca emperyalist sistemin gelişme ve bütünlüşme süreci içinde zayıf halkalar oluşması ve bu halkalar arasında orta düzeyde gelişmiş kapitalist ülkelerin sistem

denilen ülkelerin zorunlu olarak emperyalist sistemin en zayıf halkalarını oluşturduğu genellemesi doğru olmaz. Zayıf halka ekonomik güçlüklerin yoğun olduğu ülke demek değildir. Siyasi ve ideolojik unsurlar, unutulmaktadır.

Yürükoğlu emperyalizmin zayıf halkasını ararken, teknik anlamda hatalara düşmekten de geri kalmıyor. Türkiye'ye ya da diğer gelişmekte olan ülkelere "işçi sınıfında sömürü oranının iletir kapitalist ülkelere olduğundan çok daha yüksektir" denmesi, sömürü ile sömürü oranı kavramlarının karıştırıldığı gösteriyor. Ancak böyle "teknik" anlamda yanlışlıkların yalnızca bilgi eksikliği ya da dalgınlık sonucu olmadığını düşünmek içiç de haklı bazı endişeler var. Türkiye'de egemen üretim biçiminin kapitalizmi oluşturduğu kabul ettikten sonra gelişirilen mücadele biçimi, stratejisine kalif hazırlamak içinde "kavram" yanlışlıklarını yapıldığı ister istemez düşündürülüyor. Bunların neler olduğunu ve kanımızca işçi sınıfının ve tüm emekçilerin bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesine zararlı düşüncelere görebilmek için başka bir konuya el atmak gerekiyor.

Yürükoğlu, "Yurdumuzdaki devrimci durumu yaratan sosyo ekonomik taban üstünde bir başka şey daha, faşizm tehlikesi de süregelen nitelik alıyor" diyor. Te-kellerin gelişmesi ile yapsal olarak faşizmin maddi temellerinin hazırlanması arasındaki ilişki elbette tartışma dışı. Lenin "yeni ekonomiyi oluşturan politik ist yapının tekelci kapitalizmin (emperyalizm tekelci kapitalizmdir) demokrasiden politik gericiğe doğru bir dönüm noktası olduğunu söyler. Türkiye'de egemen sınıfların içine düşükleri çık-

Ülkü Ocaklarından MHP'ye sevgilerle

Son günlerde Ülkü Ocakları ile MHP arasında bir "ilişki" olup olmadığı sık sık tartışılır oldu. MHP'ye göre böyle bir ilişki yok. İlerici basın ise, MHP'nin bir yan kuruluşu olarak Ülkü Ocaklarının çeşitli destekleme eylemlerinde bulunduğunu yazıyor. Ülkü Ocaklarının iletleri genellerinin MHP ile ilişkileri zaten biliniyor. Ancak, daha açık kanıtlar da var. Örneğin bir bağış havale makbuzu.

Mümin Ülkü Ocakları muhasibi Kadir Atmalı, Türkiye'ye dört bin altı yüz liralk bir bağış gönderiyor. Bağış hiç kuşkusuz, Ülkü Ocakları Genel Merkezine ya da Çocuk Esirgeme Kurumu'na yapılmıyor. Bağışın alıcısı, havalende açıkça belirtilmiş: Mehmet Doğan. Havalende Doğan'ın kimliği de belirtilmiş, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Muhasibi. Adresi de MHP Genel Merkezi.

Ülkü Ocakları ile MHP arasındaki ilişki bu kadar açık. Acaha böyle bir ilişkinin varlığı hakkında kuşkusu olan kimse kaldı mı?

"Birlik" çağrıları ve ekrana yansıyanlar

Türkiye'nin siyasal ortamı, burjuvazi-nin istekleri doğrultusunda adım adım bir "birlik"e doğru oluşturuluyor. Kuşkusuz bu birlik, işçi ve emekçi sınıflarda sola karşı bir birlik. Bu birliği somutlaştırarak olan da "parlamentoda birlik".

Bu birliği oluşturmak için geçen hafta boyunca burjuva partilerinin sözcülerinden sennayenin sözcülerine kadar herkes üzerine düşeni yaptı. Bu konuda ilk adamlardan biri, CHP'li Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş'tan geldi. Karakaş, Malatya olaylarının bemen arkasından, parlamentoda grubu bulanan dört partinin, CHP, AP, MSP ve MHP'nin grup sözcüleriyle görüşerek, onlar adına bir açıklama yaptı. Bu partilerin yöneticileri birbirlerine verryansın ederken, grup sözcüleri Karakaş'ın ağzından, "anarşiyeye karşı birlik içinde oldukları" açıklıyorlardı.

İŞVERENLERDE BİRLİKTEN YANA!

Bundan bir süre sonra, Ankara'da toplanan Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği oda ve borsa başkanları da bu yoldaki isteklerini dile getirdiler. Birlik Yürütme Kurulu Başkanı Sezai Dıblan, "öncelikle milli bütünlüğü ve beraberliği sağlama çabası içinde olmalıyız", "her zamankinden daha fazla bütünlüğün zaruretini inanıyoruz" derken, birlik ve beraberlikten ne anladığını da söylüyordu: başta siyasi partiler olmak üzere çeşitli kurum ve kuruluşlar aynı görüş doğrultusunda birleşmeliydi. Sezai Dıblan, bu birlikten ne beklediklerini de şöyle anlatıyordu:

"Şu günlerin menfur olaylarını telin ederken, kamu otoritelerimizden devlet

gücünün yüceliğini ve etkinliğini göstermelerini bekliyoruz, ızdırpların kısa sürede dindirilmesini temenni ediyoruz... Topluma atılan kin ve nifak tohumlarının artık filizlenmesine müsamaha gösterilmesini istiyoruz. Ve artık devlet kudretinin bütün aşırıkların üstesinden gelmesini istiyoruz."

Hemen hemen aynı günlerde Adalet Bakanı Mehmet Can, işverenlerin çağrısını, "ihtisas mahkemelerinin kurulacağı" müjdesiyle yanıtladı. "Devlet kudretinin, NATO'ya karşı çıkılması gibi, işçi ve emekçi sınıfların emperyalizme ve kapitalizme karşı mücadele vermesi gibi "aşırıkların" üstesinden kısa zamanda geleceğini haber verdi burjuvaziye. Ancak bunun için, birliğin sağlanması zorunluydu. Parlamentodaki burjuva partilerinin, burjuvaziye en iyi kendisinin hizmet edebileceğini kanıtlamak için giriştiği yarış yerine, oluşturulacak bir "birlik"le gerçekten hizmet etmesi gerekiyordu. Böylece dikensiz gül bahçesi haline gelecek parlamento, "siyasi istikrar" sağlayacak ve işçi-emekçi sınıfların üstüne daha rahat gidilebilecekti.

"ACİL GÖREV"

Bu arada Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları meclis ve yönetim kurulu başkanları, "siyasi istikrarın sağlanmasını çabuklaştırmak" için yüksek tirajlı gazetelere boy boy ilanlar verdiler. "Türk kamuoyuna ve tüm ilgililere" yapılan çağrıda başta iki büyük parti, CHP ve AP, olmak üzere tüm siyasi partilerin -kuşkusuz 'parlamentar rejimin gereği' olarak parlamentodaki partilerin - elele venneleri isteni-

yordu. Meclis ve yönetim kurulu başkanlarının "acilen yerine getirilmesi gereken milli bir görev" saydıkları çağrıya göre, birlik sağlanmazsa "iç ve dış düşmanlar devleti parçalayacaklar"dı.

"ATA'NIN HUZURUNDA BİRLİĞE ÇAĞRI"

Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği'nin seçkin toplantısında, oluşturulacak "milli birlik ve beraberliğin" etiketi de bulundu: "Atatürkçülük". Toplantıda uzun süre Atatürk'le gidilip çelenk konulmuş mu konulmuş mu diye tartışıldıktan sonra, "sola karşı birliğin" en hızlı savunucularından Yozgat oda başkan konuyu bağladı:

"Türk özel sektörünün, Türk milletini birlik ve beraberliğe daveti açısından Ata'nın ziyareti önemlidir."

Birlik çalışmalarında TRT de üzerine düşen görevi başarıyla yerine getirdi. TİP'in "NATO'ya Hayır Kampanyası ve Mitingi"ni, parlamentoda temsilcisi bulunmadığı gerekçeyle yayınlamayan TRT, MHP'nin Kırıkalle ve Tandoğan mitinglerini yine aynı gerekçeyle uzun uzadıya yayınladı. MHP, parlamentoda temsilcisi, hatta grubu bulanan bir partiydi ve bu nedenle, ne derse desin, ne yaparsa yapsın haber bültenlerinde yer verildi. Başbakan Ecevit'in "hatıra defteri" haline gelen haber bültenlerinde, CHP'nin muhalifi olarak "seçilen" MHP, faşist propagandasını kitlelere ulaştırabilme olanağına kavuşuyordu.

TRT, Türkiye'nin sorunlarına çözüm getirebilecek, Türkiye'yi kurtarabilecek alternatiflerin parlamento içinde olduğunu baştan kabul ettirmeye ve böylece "parlamentodakiler bir birlik olsalar herşey düzeldi" mantığını yerleştirmeye çalışılanlara iyi hizmet ediyordu.

mazlar, bunaltılar karşısında faşizmi tırmandırmaları çok doğaldır. İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin hareketliliği ve taleplerinin artması, mücadelelerinin gelişmesi ile bu özelemlerin fazalaşması da beklenmelidir. Ancak buradan kalkarak "Ya faşizm, ya sosyalizm" sonucuna varmak, işçi sınıfı bilimi ile bağdaşmaz. Böyle bir "tahlihi" Türkiye gibi ülkelerde "Batı tipi ılık burjuva demokrasisi yaşayamaz" gibi gerekçelerle haklı göstermek mümkün değildir. İşçi sınıfı mücadelesinde demokrasi mücadelesinin yeri ve anlamını görmek gerekir. Lenin şöyle yazıyor: "Şu iki anlamda demokrasi olmaksızın sosyalizm olanaksızdır:

1. Proletarya sosyalist devrimi, demokrasi için mücadele ederek ona hazırlanmazsa başaramaz;

2. Zafere ulaşan sosyalizm, zaferini korumayı ve insanlığı devletin yok oluşuna ulaştırmayı demokrasiyi tamamen gerçekleştirilmeden başaramaz." (Eserler, C. 23, s. 81, Fransızca)

Görüldüğü gibi demokrasi için mücadele geçici bir taktik olmayıp, işçi sınıfının ve işçi sınıfının bilimsel sosyalist partilerinin temel bir politikasıdır. Böyle olduğu için de "Ya sosyalizm, ya faşizm" diyebilmek, bir yandan demokrasi mücadelesinin anlamını kavramasını olmayı, demokrasi-sosyalizm mücadelesinin bütünlüğünü göremeyi gerektirir.

"Batı tipi burjuva demokrasisi" gerçekleştirilmez diyerek "ya faşizm, ya sosyalizm" tahlihiyle bağlanmak, bir yandan da batı demokrasisini küçümseyen keskin lafazanlıklar arkasında öde, burjuva demokrasisini idealize etmek gibi ideolojik yetersizlik de gösterir. Bugün iher kapitalist ülkelerde işçi sınıfının bilimsel sosyalist partilerinin sürdürdüğüleri de-

Zayıf hallerde aramak yerine somut, kararlı ve ilheli mücadele

mokrasi mücadelesinden ise hiç haberi olmadığını belirtmek istiyoruz.

"Günümüzde sosyalizmin nesnel koşulları gelişmiş, orta derecede gelişmiş ve az gelişmiş ülkelerde oluşmaktadır. Buna paralel olarak, sosyalist devrimin sosyo-politik ön koşullarında da gelişmeler gözlenmektedir. Fakat, dünyayı bir bütün olarak ele aldığımızda devrimin ön koşulları, Lenin'in zamanında olduğu gibi, sosyalizmin ön koşullarına oranla gecikmektedir. Bunun anlamı nedir? Bu sosyalist devrimin çıkmaz girdiği anlamına gelir mi? Kesinlikle hayır!"

"Nesnel gelişim kaçınılmaz olarak kapitalizmin çelişkilerinin keskinleşmesine yol açar. Bu ortamda, devrimci kav-

gann yeni olanakları bu yolun karşısına çıkan yeni güçlükler bu dönemde devrimde subjektif öğenin ve özellikle sosyalist öncülerin rolünün çok arttığı anlamına gelir." (Zağladın, Sosyalizmin Ön Koşulları ve Sosyalist Devrim, Yurt ve Dünya, No. 5, 1977, s. 232)

Yürükoğlu'nun emperyalizmin "yumuşak karnını", "zayıf halkalarını" ararken, devrimci durumun siyasi ve ideolojik temellerini, bir başka deyişle subjektif unsurları görmezlikten gelişinin nedeni kuşkusuz söylenen bu son noktada yazacak somut bir dayanağı olmamasında ve önceden "hazır" stratejilere kılıf bulma çabasında yatıyor. Ancak bilinmelidir ki, eğer öznel koşullar azımsa-

nırsa, sağ oportünistler örneği kendiliğindencilikle, bunlara aşırı ağırlık tanıdığına da "goşist"lere özgü nesnel koşulların küçümsenmesi durumuna varılır. Bu iki politik yanlış birbirinden ayrılmazı zordur. Birbirlerini tamamlarlar. Ortak sonuç olarak da işçi sınıfının ve devrimci güçlerin ideolojik silahsızlanmasına yol açarlar.

Yürükoğlu'na son bir söz daha var: "Ya faşizm, ya sosyalizm" tahlihi alınmış gibi gösterip, içeriğini belirlemeden, Cunhal'e dayandırmak istemesi, kendisine hiç bir yarar sağlamaz. Böyle bir izlenim verilerek istenmesi Cunhal'i karalamaktan başka bir anlam taşımaz. Bu da böyle bilinmeli.

LENİNİZM: İŞÇİ SINIFI

DAHA BÜYÜK EKİM DEVRİMİNDEN ÖNCE BURJUVA TEORİSYENLERİ VE OPÖRTÜNİSTLERİ, LENİNİZMİN YA DA BOLŞEVİZMİN HİÇBİR EVRENSEL GEÇERLİLİK TAŞIMADIĞINI, SADECE RUSYA'YA ÖZGÜ GENEL BİR OLGU OLDUĞUNU KANITLAMAYA ÇALIŞMIŞLARDIR.

İKİNCİ ENTERNASYONAL OPÖRTÜNİSTLERİ VE MENŞEVİKLER, LENİNİZME, MARKSİZMİ RUSYA'NIN KOŞULLARINA UYDURABİLMİK İÇİN ONUN ÖZÜNÜ "BOZDUĞU" VE "ÇARPITTIĞI" GEREKÇESİYLE KARŞI ÇIKMIŞLARDIR.

LENİNİZMİN REDDEDİLMESİ, İKİNCİ ENTERNASYONAL PARTİLERİNİN, BURJUVA TOPLUM DÜZENİNİN UYSAL BİRER PARÇASI HALİNE DÖNÜŞÜP YOZLAŞMALARININ DÖNÜM NOKTASI OLMUŞTUR.

BURJUVA PROPAGANDASININ GEÇEN YIL ORTAYA ATTIĞI "AVRUPA KOMÜNİZMİ" KAVRAMI, ANTİKÖMÜNİZMİN, MİLLİYETÇİLİĞİN VE REVİZYONİZMİN SÜSLÜ AMBALAJLAR İÇİNDE REKLAM PİYASASINA ÇIKARILMASININ EN SON ÖRNEĞİ OLMUŞTUR. "AVRUPA KOMÜNİZMİ" KAVRAMINA, BURJUVA PROPAGANDASININ DA ONA VERDİĞİ ANLAMA UYGUN OLARAK SAHİP ÇIKANLARIN BAŞINDA İSPANYOL KOMÜNİST PARTİSİ GENEL SEKRETERİ SANTIAGO CARİLLO YER ALMIŞTIR.

Mehmet AKÖZER

İspanya Komünist Partisi'nin Dokuzuncu Kongresi önceki hafta sonunda tamamlandı. Kongre'de alınan en önemli karar, hiç kuşkusuz, Parti'nin program ve tüzüğündeki "marksist-leninist" nitelemesinin çıkarılmasına ilişkin olan karardır. Oyo çoğunluğu ile alındığı bildirilen karara göre, İspanya Komünist Partisi, parti program ve tüzüğünde bundan böyle "marksist, demokratik ve devrimci bir parti" olarak nitelenecektir. Böylece, sözü edilen kararlar leninizm, marksizmden ayrılmakta ve İKP'nin leninizmi kendisi için geçerli saymadığı ilan edilmiş olmaktadır. Bu nedende İKP Kongresi'nin kararı kısaca "leninizmin reddedilmesi" biçiminde dile getirilmektedir.

İKP Kongresi'nde "leninizmin reddedilmesi" için gösterilen gerekçe, leninizmin, geçmişteki bazı tarihsel koşulları doğurduğu ve ancak o koşullar için geçerli olabilecek bir öğreti olduğu iddiasıdır. Bu iddianın sahiplerine göre leninizm, sosyalizmin ilk örneği geri ve demokratik gelenekleri güçlü olmayan bir ülkede (Çarlık Rusyası'nda) kurulumak zorunda kalmışın ortaya çıkardığı bir ihtiyacı sonucu olarak doğmuştur. Bu mantığı savunular, ikinci bir adım daha atarak, leninizmin, işçi sınıfının ilk kez iktidara geldiği ülkede, zamanın ve ülke koşullarının bir sonucu olarak, antidemokratik özellikler taşıyan bir sosyalizmin kuruluşunun teorisini yaptığını öne sürmektedirler. Onlara göre, leninizmin içerdiği ve Sovyetler Birliği'nde gerçekleştirilen bu "sosyalizm modeli", marksizmin önerdiği "hakiki" sosyalizmin en azından "deforme edilmiş", "ilkel" bir biçimdir. İKP Genel Sekreteri S. Carillo, Sovyetler Birliği'nde kurulan sosyalizme ilgili buna benzer iddiaların, geçen yaz basılan "Avrupa Komünizmi ve Devlet" adlı kitabında dile getirilmiştir.

Leninizmin Sovyetler Birliği'nde kurulan bir "sosyalizm modeli"nin teorisini olduğunu ileri sürerler, daha sonra Doğu Avrupa'nın halk demokrasilerinde de sosyalizmin aynı "modele" göre inşa edildiğini ve aynı "ilkel, antidemokratik" özellikleri taşıdığını iddia etmektedirler. Bu tezin savunucularına göre, Ekim Devrimi sonrasında kurulup gelişen komünist ve işçi partileri de, yine bazı tarihsel koşulların zorlaması sonucunda, leninizmi bilimsel marksist öğretinin ayrılmaz bir parçası olarak kabullenmek zorunda kalmışlardır. Bu mantık dizisi şu sonuçla noktalanmaktadır: Leninizmin doğuşuna yol açan somut tarihsel koşullar geride kaldığına ve artık görerce ileri ve demokratik gelenekleri güçlü olan ülkelere sosyalizmin kurulması gündemde olduğuna göre, leninizmin işçi sınıfı hareketinin politikasını dile getirdiğinden söz etmek mümkün değildir.

İŞÇİ SINIFI HAREKETİNİN PUSULASIZ BIRAKMAK

Leninizmi uluslararası işçi sınıfı hareketinin tarihinde ancak belirli ve geçici bir dönem için geçerli

gösteren bu anlayışın kendi içinde tutarlı olabileceğini bir süre için varsayalım. Bunun için, her şeyden önce, sözü edilen belirli ve geçici dönemden, hangi objektif ve tarihsel koşulların kastedildiğinin belli olması gerekir. Oysa bu konuda hiç bir açıklık yoktur.

Leninizmin geçerliliği için dünya tarihinin, dünyada kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinin belirli bir dönemi mi söz konusu edilmektedir? Yoksa sadece sosyalizmin ilk kez kurulduğu ülkenin tarihsel koşulları mı öne sürülmektedir? Sovyetler Birliği'nden sonra sosyalizme geçen ülkeler, leninizmi, aynı tarihsel koşullar içinde buldukları için mi, yoksa "Sovyet modeli" kendilerine empoze edildiği için mi benimsemişlerdir? Kapitalist ülkelerdeki komünist ve işçi partileri için leninizm, belirli bir dönem dayattığı strateji ve taktik anlayışını mı dile getirmektedir? Yoksa onlar da leninizmi, "Sovyet modeli"ni kopya ettikleri ya da etmek zorunda bırakıldıkları için mi benimsemişlerdir?

Kuşkusuz bu soruların cevabının şöyle ya da böyle olması, leninizmin geçerliliğinin belirli tarihsel koşullarla sınırlı olduğu iddiasına haklılık kazandıracak değildir. Fakat sözü edilen iddianın sahipleri, iddialarını somutlamak için bu soruları cevaplama zahmetine bile katlanmadıklarına göre, iddialarının başkaları tarafından da ciddiye alınmasını beklemelemleri gerekir. Bu tür soyut iddialar, bilimsel sosyalizme burjuva şüpheciliklerini bulaştırmaktan, işçi sınıfı hareketini pusulasız bırakmaktan, burjuvazinin kafa bulandırıcı propagandasına malzeme sağlamakdan başka anlam taşımaz.

MARKSİZMİN BİLİMSELLİĞİNİN YERİNE PRAGMATİZM

Leninizmin artık zamanını doldurduğunu ileri sürerler, aslında bu öğretinin belirli bir tarihsel dönem için bile "geçerli" olduğundan söz etme cesaretini bulamamaktadırlar. Onlara göre leninizm, marksizmin sözü edilen tarihsel dönemdeki bir devamı olarak dahi değil, marksizmi o dönem koşullarına uydurma çabasının "zoraki" bir sonucu olarak görülmelidir. Sözü edilen tarihsel koşullar, leninizme atfedilen "antidemokratik ve benzeri" özellikleri açıklamak için sözde birer "mazeret" olarak kullanılmaktadır. Buna göre leninizmi, marksizmin Ekim Devrimi öncesi ve sonrası dönem için geçerli olan bir devamı olarak bile görmek mümkün değildir. Leninizm, olsa olsa, marksizmi belirli koşullara uydurmak için onun bazı temel ilkelerini ayıklamak zorunda kalan bir "ehveni şer" sayılabilir.

Diğer bir deyişle leninizm, marksist teorii belirli tarihsel koşullara uydurabilmek için öne sürülen pragmatik, faydacı bir öğreti olarak görülmektedir. Böylece, birakılm leninizmi, sadece uluslararası işçi sınıfı hareketinin Ekim Devrimi öncesi ve sonrası deneyimlerinin bile herhangi bir evrensel öz taşıyabile-

ceği reddedilmektedir. Bu, açıkça, hangi dönemde olursa olsun toplumsal gelişmenin nesnel kurallara göre işlediğini ve marksizmin bu kuralları bilimsel bir kesinlikle ortaya çıkarabileceğini inkar etmek anlamını taşımaktadır. Diyalektik ve tarihsel maddecilik rafa kaldırılmakta, onun yerine idealizm, nesnel gerçekliğin varlığını reddeden relativist (görecci) öğreti geliştirilmektedir.

İNSANLIĞIN SOSYALİZME GİDEN YOLUNU KESME ÇABASI

Kısacası, leninizmin zamanını doldurduğuna ilişkin iddialar, gerçekte leninizmin marksizme dayanan özünü ve onun marksizmin bir devamı olduğu gerçeğini, bilimsel sosyalizmin evrensel geçerliliğini ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin geçmiş deneyimlerinin evrensel içeriğini bütünüyle reddetmenin bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır.

Leninizm, kapitalizmin emperyalizm aşamasına ulaştığı dönemin marksizmi olarak doğmuştur. Emperyalizm, kapitalizmin en yüksek aşaması ve sosyalist devrimin arefesidir. Lenin'in öğretisi, insanlığı artık başka hiç bir aşamadan geçmeden dünya çapında kapitalizmden sosyalizme geçiş sürecinin kapıya dayandığı emperyalizm döneminin koşulları altında, bu sürecin genel özelliklerini ve yasalarını ortaya çıkarmıştır. Lenin, işçi sınıfının kapitalizmden sosyalizme ve sınıfsız topluma geçiş süreci içindeki yerini bilimsel olarak temellendirmiştir. Hangi gerekçeyle olursa olsun leninizmin geçerliliğini yitirdiğini öne sürmek, kapitalizmin emperyalist aşaması ile sosyalist devrim arasında bir "üçüncü yol" keşfetmeye çalışmaktan, sınıfsız topluma doğru yürüyen insanlığın yolunu kesmeye çalışmaktan başka anlam taşıyamaz.

ANTİLENİZM: REVİZYONİZMİN MEZARLIĞINDAN HORTLATILAN HAYALET

Leninizmin marksizmden ayrı gösterilmeye, hatta marksizmin karşısına çıkarılmaya çalışılması, sadece Sovyetler Birliği'ne ve belirli tarihsel koşullara özgü gösterilmesi, uluslararası işçi sınıfı hareketinin ilk kez karşılaştığı bir olay değildir.

Daha Büyük Ekim Devrimi'nden önce burjuva teorisyenleri ve oportünistler, leninizmin ya da bolşevizmin, hiç bir evrensel geçerlilik taşımadığını, sadece Rusya'ya özgü "yerel" bir olgu olduğunu kanıtlamaya çalışmışlardır. İkinci Enternasyonal oportünistleri ve menşevikler, leninizme, marksizmi Rusya'nın koşullarına uydurabilmek için onun özünü "bozduğunu", "çarpıttığını" gerekçesiyle karşı çıkmışlardır. Ekim Devrimi'nden sonra da, leninizmin, sadece Rusya'nın çok özel koşulları yüzünden başarıya ulaştığını öne sürerek kendilerini avutmaya çabasına düşmüşlerdir. Leninizmin reddedilmesi, İkinci Enternasyonal partilerinin

YOLUNUN SÖNMEZ IŞIĞI

İşçi sınıfının pöhtik hareketinde boşluk doğuyorsa, bu boşluk mutlaka doldurulacaktır.

burjuva toplum düzeninin uysal birer parçası haline dönüşüp yozlaşmalarının dönüm noktası olmuştur.

Antileniniz, ilk işçi ve köylü devletini yıkmayı, ıman emperyalist güçlerin bel bağladığı; başlıca ideolojik silah olmuştur. Burjuva ideologları, Sovyet ülkesine bozgunculuk tohumları saçabilmek için, leninizmi ve Sovyet iktidarını gelip geçici koşulların ürünü gibi göstermeye, ergeç başarısızlığa uğrayıp yıkılmaya mahkum olduğunu kanıtlamaya çalışmışlardır. Lenin'in ölümünden sonra binbir ayak oyunuyla Parti'yi ele geçirmeye yeltenen Troçkist muhalefet de, leninizmi, marksizmi köylülüğün ağır bastığı Rusya gibi bir ülkeye uydurmak için tahrif ettiği gerekçeyle karalamaya girişmiştir. Troçki ve yardımcıları, leninizmin Rusya'da bir rastlantı sonucu "yanlışlıkla"(!) başarıya ulaştığından, çok geçmeden yıkılıp gideceğinden dem vurarak teselli aramışlardır.

Günümüzde de antileniniz, antisovyetizmine teorik kılıf geçirmeye çalışan revizyonizmin sığınaklarından biridir. Bilimsel sosyalizme karşı açıkça cephe almaya cesaret edemeyen revizyonizm, sözde marksist bir kılıfa bürünmeye, kendisine leninizmi hedef seçerek onu marksizmin karşısına çıkarmaya çalışmaktadır. Bunun için, kimileri Marx'ın gençlik eserlerinin arkasına sığınmaya, kimileri de Lenin'i Marx'ın ağzından yalanlamaya girişmiştir. Milovan Djilas, Ernst Fischer, Roger Garaudy gibi örnekler, Lenin'in karşısında Marx'ın medet umma noktasında, antikomünist propagandanın aktif iştirakçileri konumuna gelmişlerdir.

Maocu sapmanın da kaynağında leninist devrim ve sosyalizmin kuruluşu teorisinin reddedilmesi yatmaktadır. Maocular, "Marksizmin Çinileştirilmesi"nden, "marksizm-leninizm" in yerine bir "Mao düşüncesi"nin geçirilmesine ulaşmışlardır.

ANTİKÖMÜNİZMİN KİRLİ AMBALAJI ANTİLENİZİM

Antileniniz, günümüz koşullarında burjuva propagandasının antikömünizmi daha ince ve sinsi yöntemlerle sürdürme gereksinimine karşılık vermektedir. Antikomünizm, bilimsel sosyalist dünya görüşünü ve işçi sınıfı partilerinin gerçek amaçlarının çarpıtılması-

na, "antidemokratik, totaliter" gibi yaf talarla karalanmasına dayanır. Bilimsel sosyalizmin geniş emekçi yığınlar arasında hızla saygınlık kazandığı bugünkü koşullarda, burjuvazinin çamur atma propagandası kendisine leninizmi hedef göstererek hoş gözükmeye çalışmaktadır. Böylece emekçi yığınlardaki milliyetçi koşullanmalardan yararlanılabileceği, antisovyetizmin ayakta tutulabileceği umulmaktadır.

Antileniniz propagandasının başlıca amaçlarından biri de, bilimsel sosyalist hareket içinde milliyetçiliğe yeşil ışık tutulması, revizyonizmin sempatik bir görünüm arkasına reklam edilmesidir. Leninizmin marksizmden ayrı gösterilerle karalanması, Lenin'in karşısına Marx'ın çıkarılması ve benzeri girişimler, aynı zamanda hem antisovyet hem de bilimsel sosyalist olunabileceğini kanıtlamaya yöneliktir. Burjuva propagandası, leninizmin şu ya da bu biçimde reddedilmesine alkış tutarak, işçi sınıfı partilerini, antisovyet bir politikayı benimsemeleri karşılığında sunmayı vaadettiği sahte "ödünler" için pazarlık masasına çekmeye çalışmaktadır.

Leninizmin sadece Sovyetler Birliği'ne ya da sınırlı bir tarihsel döneme ögü olarak gösterilmesi de, bilimsel sosyalist hareketin, sosyalist devrim ve sosyalizmin kuruluşunun evrensel kurallarını reddetmeye davet edilmesi amacını taşımaktadır. Gerek sağ, gerekse "sol" revizyonizmin kaynağında her zaman milliyetçilik varolmuştur. Antileniniz, geçmişte olduğu gibi günümüzde de, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist ülkelerde sosyalizmin kuruluşu deneyimlerinin yok sayılmasını, ulusal koşulların mutlaklaştırılmasını, enternasyonalizmin karşısına milliyetçiliğin çıkarılmasını ideolojik maskesi olarak kullanılmaktadır.

Burjuva propagandasının geçen yıl ortaya attığı "Avrupa kömünizmi" kavramı, antikömünizmin, milliyetçiliğin ve revizyonizmin süslü ambalajları içinde reklam piyasasına çıkarılmasının en son örneği olmuştur. "Avrupa kömünizmi" kavramına, burjuva propagandasının da ona verdiği anlama uygun olarak sahip çıkarılan başında İKP Genel Sekreteri S. Carillo yer almıştır. Sahte "Avrupa kömünizmi"nin antileniniz özü, ona sahip çıkarılan bugünkü davranışlarıyla şimdi daha da açık olarak kanıtlanmaktadır.

SBKP Merkez Komitesi'nin Lenin'in 100. doğum yıldönümü Tezleri'nde belirtildiği gibi: "Leninizm, emperyalizm ve proleter devrimleri çağının, sömürgecilğin çöküşü ve ulusal kurtuluş hareketlerinin zaferi çağının, insanlığın kapitalizmden sosyalizme geçişi ve sınıfsız toplumun kuruluşu çağının marksizmidir."

Leninizm, marksizmin yeni tarihsel koşullardaki bir devamı ve onun gelişmesinde yeni bir aşamadır. Lenin'in öğretisi, marksizmin üç temel bileşeni yeni ve yaratıcı katkılarla geliştirip zenginleştirmiştir:

- 1- Diyalektik ve tarihsel maddecilik,
- 2- Marksist ekonomi politik,
- 3- İşçi sınıfının bilimi.

Diğer bir deyişle, işçi sınıfının tarihsel görevinin, proletaryanın sınıf mücadelelerinin, işçi sınıfının yeni tip devrimci partisinin, sosyalist devrim ve proletarya diktatörlüğünün, bilimsel sosyalist hareketin strateji ve taktiğinin, sosyalizmin ve sınıfsız toplumun kuruluşunun, sosyalist ve sınıfsız toplumun yönetiminin ve ulusal kurtuluş hareketlerinin öğretisi.

Lenin'in katkılarıyla marksizmin gelişmesinde yeni bir aşama başlamış ve marksizm, marksizm-leninizm haline gelmiştir. Leninist öğretinin doğruluğu, Sovyetler Birliği'nde ve diğer sosyalist ülkelerde sosyalizmin kuruluşu deneyimleriyle, kapitalist ülkelerde işçi sınıfı hareketinin ve genel demokratik hareket gelişmesiyle, ulusal kurtuluş hareketlerinin zaferleriyle kanıtlanmıştır. Leninizm, bilimsel sosyalist öğretinin ayrılmaz bir parçası olarak, sınıfsız toplumun dünya ölçüsündeki nihai zaferine kadar tüm insanlığın yolunu aydınlatmaya devam edecektir.

Leninist öğretisi, işçi sınıfının politik öncüsünün, sosyalist devrim ve sosyalizmin kuruluşunun öncüsü yeni tip devrimci partinin vazgeçilmez ideolojik ve teorik temelidir. Leninist öğretiye bağlılık, işçi sınıfı partilerinin burjuvazi karşısındaki ideolojik ve politik bağımsızlığının temel koşuludur. Leninizmin hangi gerekçeyle olursa olsun reddedilmesi, işçi sınıfının politik öncülüğü iddiasındaki bir örgütü, ergeç kitlelerden koparacak, toplumsal gelişmeyi yönlendirmeye tenedenin yoksun bırakacak, burjuvazinin egemenliği sisteminin uyumlu bir parçası haline getirecektir. Eğer şu ya da bu ülkede böylece işçi sınıfının bilimsel sosyalist politik hareketinde bir boşluk doğuyorsa, bu boşluk mutlaka doldurulacaktır.

KIBRIS'IN GERÇEKTEN BİR BARİŞ ADASI HALİNE GELEBİLMESİNİN YOLU, KIBRIS DEVLETİNİN BAĞIMSIZLIĞININ, EGEMENLİĞİNİN, TOPRAK BÜTÜNLÜĞÜNÜN VE BAĞIMSIZLIĞININ ULUSLARARASI GARANTİ ALTINA ALINMASINDAN; BU GARANTİ ALTINDA ADA'NIN TÜM YABANCI ÜS VE ASKERLERDEN ARINDIRILMASINDAN; HER İKİ TOPLUMUN DA İÇ YÖNETİMLERİNİ DEMOKRATİKLEŞTİRMESİNDE; EMERKİ HALK KİTLELERİNİN TOPLULUK VE MERKEZİ DEVLET YÖNETİMLERİNDE SÖZ VE KARAR SAHİBİ OLABİLMESİNDE GEÇMEKTEDİR.

KIBRISIN BİRLEŞMİŞ MİLLETLERDEN KAÇIRILMASINA HAYIR

ortak olarak destek bulmaya çalışan, Türkiye ve Yunanistan'daki gerici mübriklerden; başta Denktaş kılığında olmak üzere Kıbrıs'lı Kıbrıslılara zindan yapmaya çalışan faşist güçlerden başka kimseye yaramayacaktır.

NEREYE DOĞRU?

BM Genel Sekreteri, Türk önerilerinin içeriğiyle ilgili takdir yetkisini kullanıp, bu durumda toplumlara görüşmelerin hemen başlayabilmesinden umutlu olmadığını belli ederek, kendisini düşen barışçı görevi yerine getirmişti. Kıbrıs sorununun BM çerçevesinde kaçırılmak istenmesinin yanı sıra, "öneri" adı altında sunulan Türk görüşlerini, düpedüz Ada'nın parçalanmasını mesul laştırarak, bağımsızlığına ve egemenliğine bir sis haline getirecek yönde olduğu anlaşılmaktadır. Yine Türk tarafının danışmanı Soysal'ın televizyonda yaptığı açıklamalara göre, kurulması öngörülen federal devletin yetkilerinin "adun adım" gücendirilmesi gerekçesiyle, bu dönemde geçecek süre içinde iki toplu arasında ayrılıkların kökleştirilmesi umulmaktadır. Yurtlarında edilen yüzbinlerce göçmenin evlerine demesini geciktirecek, hatta olanak sağlanıncaya kadar, Ada yurttaşlarının yerleşim özgürlüğünü ortadan kaldıracak önlemler öngörülmektedir.

Danışman Soysal'ın 29 Nisan akşamı yaptığı bir açıklama, daha da endişe verici oldu. Soysal, Kıbrıs sorununun çözümünde yeni adımlar atılmadığı takdirde, Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin kendi statüsünü belirlemesi gerektiğini söyledi. Böylece, "KTFD" adı verilen hukuk dışı kuruluşun bağımsızlığını ilan etmesinin de sözkonusu olabileceği ima edildi. Bu açıklama, Kıbrıs'ta tek taraflı kazançlar elde edilebilir için Ada halkına ve tüm barışçı kamuoyuna, bu arada BM'e karşı öne sunulan bir tehdit, asla meşru sayılmayacak bir baskı yönteminden başka birşey değildir.

KARANLIK GÜÇLER DOĞU AKDENİZ'DEN UZAK DURSUN

Kıbrıs'ın gerçekten bir barış adası haline gelebilmesinin yolu, Kıbrıs Devleti'nin bağımsızlığının, egemenliğinin, toprak bütünlüğünün ve bağımsızlığının uluslararası garanti altına alınmasından; bu garanti altında Ada'nın tüm yabancı üs ve askerlerden arındırılmasından ve kendisinin de askersizleştirilmesinden; Ada'daki her iki toplumun da iç yönetimlerinin demokratikleştirilmesinden; emerkî halk kitlelerinin topluluk ve merkezi devlet yönetimlerinde söz ve karar sahibi olabilmelerinden ve eşit şartlar altında kardeşçe, uyumlu bir biçimde yaşayabilmelerinden geçmektedir. Böylece bir çözüm yolu hedef almayan her girişim, ne kadar iyiye gösterileriyle sünenek istenirse istenirse, gerek Kıbrıs halkına gerekse Doğu Akdeniz'e karanlık günleri davet etmekten başka anlam taşımayacaktır.

bir merci olmadan sürdürülmesini istediklerini açıkladı. Böylece açıkça, toplumlar arası görüşmelerin BM'nin denetim ve gözetimden çıkarılmak istendiği, Kıbrıs sorununun çözümünün Ada'daki iki toplu arasındaki tek tarafı girişimlere bağlanmaya çalışıldığı belli oldu. Soysal'ın, Waldheim'in Türk önerilerinin içeriği hakkında bir yargıda bulunamayacağı yönündeki iddiası da, Genel Sekreter'i sadece bir "kurye" olarak görme çabasını ortaya koyuyordu.

"AİLE SORUNU" MU?

Oysa BM Genel Sekreteri, Türk önerilerini alırken, herhalde Türk danışmanlarının temennilerine göre değil, BM Genel Kurulu'nun, "Kıbrıs'la ilgili tüm girişimlerin ve görüşmelerin BM çerçevesinde gerçekleştirilmesini" öngören kararları uyarınca davranıyordu. Waldheim'in Viyana'da bulunmasına neden olan Güvenlik Konseyi'nin Eylül 1977 tarihli kararı, Genel Sekreter'e, sözü edilen girişimleri bizzat yürütme görevini veriyordu. Bu karara göre Genel Sekreter'in inisiyatifleriyle hiçbir üyenin çağrısı olmadan da Güvenlik Konseyi Kıbrıs sorununu gündemine alabilecekti. Böylece BM ile Kıbrıs sorunu arasında, soruna ilgili taraflar aracılığıyla dolaylı olarak değil, doğrudan doğruya bir bağ kuruluyordu. Kısacası BM Genel Sekreteri, Viyana'da, yola çıkmaya hazırlanan bir kurye olarak değil, Kıbrıs'ın bağımsızlığının ve egemenliğinin garantisini simgeleyen

İği" gerekçesinin arkasına gizlenemeyeceğini gösterdi. Waldheim, bu kararıyla, Türk önerilerinin "kabul edilemez" olarak nitelenmesini dikkate aldığını, bu öneriler üzerinde yapıcı bir görüşme ortamının doğabileceği umudunu taşımadığını belli etmiş oldu. Diğer bir deyişle Genel Sekreter, Türk önerilerinin, daha başlangıç noktasından itibaren uzlaşmazlığa yol açacak kadar Rum tarafının konumuyla çatışma içinde olduğu sonucuna vardı. Genel Sekreter'in Türk önerilerini "somut ve özlu" olarak görmesi, onu yine de bu sonuca varmaktan alıkoynuyordu. Waldheim'in bu iki kelime üzerine galplerin sivini içinde ellerini oğuşturmaya başlayan Türk sözcüleri, Türk önerilerinin Genel Sekreter'e de görüşmelere elverişli görülmediğini belli olması üzerine yelkenleri suya indirdi.

GENEL SEKRETERİN GÖREVİ TEŞRİFATÇILIK MI?

"Öneri Paketi"nin BM'nin Genel Sekreterine sunulmasıyla birlikte Türk tarafının sözcülerine başlatılan propaganda, gerçekte temelinden sakat bir anlayışa dayanıyordu. Türk önerilerini sunmak için Viyana'ya giden danışmanlar, Genel

Kıbrıs sorununun çözümüyle ilgili Türk tarafının önerileri önceki hafta içinde BM Genel Sekreteri Kurt Waldheim'a sunuldu. Türk önerilerinin Waldheim tarafından öğrenilmesinden sonra BM Genel Sekreteri ile Rum yetkililer arasında yapılan görüşmeler somut bir sonuç vermedi. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin Başkanlığı görevini sürdüren S. Kıprıyanu, Türk tarafının önerilerinin kabul edilemez nitelikte olduğunu dile getirdi. Bununla birlikte, toplumlara görüşmelerin başlatılması konusunda takdirde bulunmayı BM Genel Sekreterine bırakmalarını açıkladı. Türk tarafının da aynı yönde niyetini belirtmesine rağmen, Waldheim toplumlara görüşmelerin başlatılması için hemen bir girişimde bulunmama yolunu seçti. Genel Sekreter, bu tutumunu, Türk önerilerinin Rum yetkilileri tarafından kabul edilemez nitelikte görülmesi ile açıkladı.

"Paket" olarak nitelenen Türk önerilerinin birkaç kez el değiştirmesinden sonra Türk ve Rum tarafları arasında yördü bir propaganda savaşı başladı.

"SOMUT VE ÖZLÜ" AMA...

Kıbrıs'ın Rum toplumu yöneticilerinin Türk önerilerine "kabul edilemez" oldukları gerekçesiyle karşı çıkmaları, Türk kesiminin sözcüleri tarafından, Rum yöneticilerin hiçbir uzlaşmaya yanaşmama kararlılıklarının kanıtı olarak gösterildi. Türk yönetiminin danışmanı sıfatıyla BM Genel Sekreteriyle temaslari sürdüren Prof. Mümtaz Soysal, pazarlıklara başlangıç noktası olarak sunulan önerilerin karşı tarafta kabul edilmesinin zaten beklenmediğini söyledi. Böylece, Türk önerilerinin Rum yöneticileri tarafından benimsenmemesinin toplumlara görüşmelerin başlatılmasına için bir gerekçe olamayacağını; Türk önerilerinin sadece görüşmelerin başlatılması için bir zemin yaratmak olduğunu; Rum tarafının ise görüşmelerini engellemek için Türk önerilerine başından karşı çıktığını öne sürdü.

Ne var ki BM Genel Sekreteri'nin toplumlara görüşmelere başlama çağrısına bulunmak için beklemeyi yeğlemesi, Türk önerilerinin yördü tepkinin, "Rum yönetiminin uzlaşmaz-

KIBRIS SORUNUNUN BM ÇERÇEVESİNDE KAÇIRILMASI, KIBRIS'TA YAŞAYANLARIN SİLAHLARIN GÖLGESİNDE SAHTE VE HAKSIZ BİR "BARİŞ" A ZORLANMASI AMACINA HİZMET EDECEKTİR. BU EMPERYALİST NATO ÇEVRELERİNDE, TÜRKİYE VE YUNANISTAN VE KIBRIS'TAKİ FAŞİST GÜÇLERDEN BAŞKA KİMSEYE HİZMET ETMEYECEKTİR.

Sekreter'le uzun süren tartışmalarda bulundu. Bu tartışmalar, BM'nin en yüksek yetkilisinin görevinin niteliğine ilişkin oldu.

Ancak, Türk tarafı danışmanlarının, Genel Sekreter'in görevinin, görüşme salonuna girecek taraflara teşrifatçılık yapmakla sınırlı olduğu yolundaki iddiaları böylece haklılık kazanmış oluyordu. Türk tarafının yaklaşımı, BM Genel Sekreteri'nin BM Antlaşması'ndan ve Genel Kurul ve Güvenlik Konseyi kararlarından kaynaklanan yetkilerini fiilen hiçe sayıyordu. Viyana dönüşü 26 Nisan akşamı televizyonda açıklamalarında bulunan Mümtaz Soysal, BM Genel Sekreteri'nin görevinin tarafların masaya oturmasından sonra bileceğini, toplumlara görüşmelerin taraflar arasında hiç-

BM'nin temsilcisi olarak bulunuyordu.

Türk tarafı adına danışman Mümtaz Soysal tarafından yapılan açıklamalar ise, Türk tarafının amacının, Kıbrıs sorununun çözümünü BM'nin garantisinden kaçırarak, Doğu Akdeniz'deki NATO üyelerinin bir "aile sorunu" haline dönüştürmek olduğunu gösterdi. Bu tutunu, geçmişte Milliyetçi Cephe iktidarları tarafından izlenen politikanın aynı çizgi üzerinde sürdürüldüğünü kanıtlamaktadır. Kıbrıs sorununun BM çerçevesinde kaçırılması, Kıbrıs'ta yaşayanların silahların gölgesinde sahte ve haksız bir "barış" a zorlanması amacıyla hizmet edecektir. Bu, Ada'yı batnaz uçak gemileri olarak görmek isteyen emperyalist NATO çevrelerinden, onların bölgedeki savaş kıskırtıcı emellerine

Sermayenin para dehlizlerinden beslene beslene sistemli bir cinayet odağı haline getirilen MHP'deki iç panik ve cinnet yatıştırılmıyor.

Açık, yarı açık, yan ve gizli örgütleriyle MHP yapısı, içinde kireç bulunan bir konserve kutusunu yutmuşçasına dalgalanıyor, sarsılıyor, aşınlıyor...

Karanlık ve kirlili işlere fazlasıyla meraklı olmasına karşın büyük basının suskunluğunda ve kollayıcı kanatları arasında barınan MHP'de görünüm bir benzetmeye göre bahçe içindeki villaya benziyor...

Kordonları büyük sermaye kasalarına uzanan, yerli-yabancı gizli odaklarla buluşan ilişkiler yumağı, Türkiye'nin gündemini fazlasıyla meşgul ediyor.

Alpaslan Türkeş'in Mart ayının ortalarında Ege'li sanayici ve tüccarlarla yaptığı gizli görüşmelerden sonra İstanbul'a geçmesi ve Sheraton oteli salonlarında düzenlenen "Ülkücü Gazeteciler Odülü Töreni"ne göstermeli olarak katıldıktan sonra arka odalara geçilmesi, 1 Nisan günü Tandoğan meydanına bazı kalabalıkların sürüklenmesini finanse etmeye yetti.

Genellikle Ankara dışındaki illerden otobüslerle getirilen otele dereliciler okul çağındaki ergenlerin oluşturduğu kalabalıklara "Büyük Yürüyüş" yaptırıldı. Geliş göldü, barınma ve işleri bedava sağlanan robotlara "Meysu" meşrubatları patronu da bedava meyve suyu dağıttı...

İşin ardını alan sermaye, olayı doğuya taşımağa çaba gösteriyor. Güneydoğuda patlayan bombalardan sonra Mayıs ayı sonlarında Erzurum'da bir miting daha düzenlenmesine karar verildi.

Sahte sloganlarla yayıp bir canlılık kazandırılmaya çalışılan MHP'de iç denizler sınıldığı gibi durgun değil. Ülkü Ocakları

Markası MHP Tasmaları sermaye

MHP'yi fazlasıyla meşgul ediyor. Ülkü Ocakları örgütlenmesinde gerçi kötü olasıklar kara karşı önlemler alınmıştır ama son haftalarda ele geçirilen bazı ipuçları yöneticileri zor durumda bıraktı.

Ülkü Ocakları zorla ve tehditle üye kaydederken şöyle bir yöntem uyguluyorduk: Çift üye defteri...

İlk ve asıl defter "davadan dönmeyeceklerine" güvenilen üyelerin isimlerinden oluşuyordu. İkinci defter ise "davada" kullanımlardan oluşuyordu. Bunlar şartlandırılmış ve heyecanlarla bombalanmış genç beyinlerdi. Gerektiğinde bunlar öldürülebilir ve suç izleri kayıtlı sınılıyordu. Gene bunlar arasından çıkabilen "dava örnekleri" de Başbuğun komutu yönünde vurulabiliyorlardı...

Operasyonlarda yakayı ele verenler üzerinde, ikinci deftere üyelerin kimlik kartları çıkınca, önceden planlandığı gibi Genel Merkez bir açıklama yapıp "o bizim üyemiz değildir" diyordu.

Çok karmaşık gibi görünüyorsa da, yöntem, sıradan bir suç şebekesinin gözönünde bulundurulduğu kurullardan oluşmaktadır...

MHP yöneticilerini son dönemde güç durumda bırakan gelişmeler sadece bunlar değil. Ülkü Ocakları içinde, merkezi uğraşılacak nitelikte bölünme ve sürüşmeler var. Bu kanatlar, "Üç Hilalçiler" ve "Merkezçiler" şeklinde oluşuyor.

"Üç Hilalçiler" ve "Merkezçiler" biribir

lerini eylemle olmamakla suçluyorlar. Son zamanlarda aralarında "teorik" tartışmalar da çıktı. "Üç Hilalci" grup kesin eylem taraftarı, yönetim ise daha "itidalli" eylemden yana.

"Üç Hilalci" grup özellikle, Ecevit hükümetinin kurulmasından sonra güçlenmiş görünüyordu. Büyük Ülkü ve Ülkü Ocakları içinde ayrıca örgütlenmeye önem veriyor. Bu nedenle grup-parti ilişkileri zaman zaman sertleşiyor.

Geçenlerde Kahramanmaraş'ta açığa çıkarılan "Türk Yıldırım Komandoları" ve "Esir Türkleri Kurtarma Örgütü" adı gizli örgütlerin merkezinin Ankara'da olduğu ve Büyük Ülkü, Ülkü Ocakları ya da MİSK'te yuvalandığı ileri sürülüyor.

Son cinayetler MHP içindeki sürüşmelerini bir oranda yavaşlatmış görünüyorsa da, "Üç Hilalçiler" için Türkçe bir hiç!

Bir "Üç Hilalci" Türkiye'yi şöyle tanımlıyor:

"O kim? Böyle biri var mı?..." Üç Hilalci böyle konuşurken bir bildiği var. Çünkü Türkiye'nin arkasındaki "adam"ın varlığı çok yaygın bir olgu. Kimdir bu adam?...

Bir emekli subay! "Büyük işler" de Türkiye'nin danışmanı, hareketlerini planlayıcısı, ülkücü akımın yönlendiricisi... Bu "adam"ın diğer adı: Beyin!...

MHP'nin dış ülkelerdeki odaklarıyla ilişkili sağlanan bu adam.

İş çevreleriyle ilk kontakları, ilk prensipleri kuran bu adam.

Son günlerde "Üç Hilalçiler" ile "Merkezçiler" yaklaşımını amaçlayan girişimin sahibinin de bu adam olduğu söyleniyor. Merkezçiler, kendilerini eylemsizlikle suçlayan "Üç Hilalçiler"e cazip bir jest yaptılar. Ne kadar eylemci olduklarını göstermek için şu sloganı benimsediler: "Esir Türkleri kurtarana kadar mücadele..."

Slogan, MHP Genel Merkezinin emriyle afiş olarak bastırıldı. Slogan, "solda" varsayılan "Kurtuluşu kadar savas" sloganının karşılığı olarak bulundu. Merkezçiler, Üç Hilalçilere karşı mücadeleyi "eylem içinde" verecekler ve bu grubu tasfiye edecekler!...

Buna karşın "Üç Hilalçiler" in bir hayli gelişmiş yöntemlerle iş gördükleri de bir gerçek. Yaygın bir söylentiye göre bu grup ve yandaşları ABD ordusunda görev yapan "Terese" birliklerini benzettiler. "Terese" birliğinin görevi savaş zamanında gezici görev yapmak. Buna göre, "Türk Yıldırım Komandoları" ve "Esir Türkleri Kurtarma Örgütü" hücre esasına göre değil, gezici-vuru-cu tim esasına göre örgütlenmiş bulunuyor. Bunlar merkezen gelen emre uyarak, gittikleri yerde büyük çaplı olaylar çıkarabiliyorlar. "Terese" modeli 14 kişiden oluşuyor. Küçük fakat ağır çaplı silahlar kullanıyorlar. Bir söylentiye göre de, İtalya'daki CIA patenti Kızıl Tuğaylar da aynı yöntem ve örgütlenmeyi benimsemiş durumda...

Türkiye'nin gözü önünde şiddet, cinayet, sabotaj ve suçlaştırma tezahürleri oluşturan yapının özet olarak anatomisi bu.

Sermayenin 15 yıla yakındır besleyip besleyip Türkiye'ni başına musallat ettiği şebekeler.

Markası MHP, tasmaları sermaye...

DIYARBAKIR: Öğrenciler, sağlık ağalarına ihtar çekti

İnsanları insanlar tarafından sömürülmesine dayalı bütün toplumlarda, egemen sınıflarca düzenlenen bütün hizmetlerin bir temel amacı vardır: Eğitilen, yetişirilen kişileri, egemen sınıflara en iyi biçimde hizmet edebilir kişiler haline getirmek. Aynı şekilde, sağlık hizmetlerindeki belgün yön de işçinin patronuna, köylünün ağasına, iyi bir biçimde hizmet edilebilmesini sağlamaktır. Bu nedenle Türkiye'de bebek ölümlerinin oranı son derece yüksektir. Bebekler kim hizmet edilecekler ki, sağlığına yasağlarına özen gösterilsin...

DEMOKRASİ MÜCADELESİ HER ALANA YANSIYOR

Eğitim kurumlarına da bu açıdan bakmak gerekiyor. Eğitimin temel amacı, insanları emperyalizmin, yerli egemen sınıfların hizmetinde birer kulak olarak yetiştirmektir. Öğretilen "her koyunun kendi bacağından asılacağı"dr. Öğretilen, "böyle gelip böyle gideceği"dir. Eğitimin amacı, insanları bugünkü düzene yararlı kulluklara ortak sekkendirmekti.

Ancak olup bitenler üzerinde söz sahibi olanlar, elbette ki, yalnızca egemen sınıflar değildir. Başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi yığınların mücadelesi, her alana yansıyor, egemen sınıfların çeşitli kurumlarını etkisi altına alıyor. Sonunda bir de bakyoursunuz, egemen sınıflara yararlı insan yetiştirme temel amacı ile kurulan eğitim kurumları, demokrasi mücadelesinin alanları haline geliyorlar. İlerici, devrimci gençlik,

sömürünün, başkının hesabını sormaya başlıyor, işçi ve emekçilerle yanyana.

ÜNİVERSİTE Mİ, ÇİFTLİK Mİ?

Diyarbakır Üniversitesini kuranlar ve yönetenler de egemen sınıfların çıkarları doğrultusunda görevle koşulan kişilerdi. Ancak demokratik mücadele bilinç ve kararlılığı, Türkiye'deki tüm eğitim kurumları gibi Diyarbakır Üniversitesini de sarmaca, kuklalar amaçlarına kolay ulaşamayacaklarını gördüler. Demokratik mücadelenin yükselmesi üzerine, okulu kuran ve yönetenler, bu kez okulu kapama planları yapmaya başladılar. Bu hedefe yönelik ilk adım olarak da Üniversiteye bağlı Tıp Fakültesi seçildi.

Yöneticilerin öğrencileri ve demokratik mücadelesini suçlayan demecilerinin beyanlarından önce, somut gerçeklere bakmak yarar var. Ankara Tıp Fakültesinde 160 profesör vardır. Diyarbakır Tıp Fakültesinde ise yalnızca 6. Bunlar da diğer bilim kurumlarından yeterlilikleri nedeni ile "sürülmüş" kişilerdir. Bu üst tabaka öğretim üyeleri, fakültenin başına çöreklenmiş bir çete durumundadırlar. Su başlarını tutmuşlar, mali ve idari işlerde akla hayale sığmayacak yolsuzluklar yapmaktadırlar.

Bizzat üniversite rektörü, Top Fakültesinde % 80 öğreten açığı olduğunu vurgulamıştır. Yani, derslerin % 80'i yapılamayacaktır. Yani, hastaların % 80'i bu okulun mezunları tarafından tedavi edilemeyecektir.

SU BAŞLARINI TUTANLAR

Bu duruma rağmen, su başlarını tutan "dev"ler, başkaları ile paylaşmamak için dışarıdan öğretim üyesi kabulüne yanaşmamaktadırlar. Fakülteden yetişenler ise çeşitli yöntemlerle dışarıya kaçırılmaktadırlar. Örneğin, Diyarbakır Tıp Fakültesinden yetişen bir öğretim üyesi, Doç. Dr. Tahsin Hatipoğlu, ilericiler için, TUMAS başkanlığı yaptığı, bazı haksızlıklara karşı çıktığı için, okuldan atılmıştır.

Sağlık hizmetleri ise içler acısıdır. Pislik, bakımsızlık alıp yürümüştür. Örneğin bir acil servisin yalnızca üç sedyesi vardır. Hastanede jeneratör yoktur. Dolayısıyla bir elektrik kesilmesi halinde tüm işler durmakta, hastalar ameliyat masasında can vermektedirler.

Bütün bunlar birer gerçekçektir. Ama bu gerçeklerin yöneticileri ilgilendirdiği yoktur. Onları asıl ilgilendiren bir forum, bir boykot yapıldığında okula nasıl polis ya da jandarma sokulacağıdır.

DİRENİŞ

Öğrenciler, haksızlıklara son verilmesi, eksiikliklerin giderilmesi için çeşitli yöntemlere başvurudular. Kimsedan cevap alamadılar. Aldıkları tek cevap "yetkilimiz yok" oluyordu. Burjuvazinin kendi düzeninde kendi kurumlarını bile işletemez hale geldiğini bu örnek de açık bir biçimde sergilemiyor mu?

Diyarbakır Tıp Fakültesinin ilericiler öğrencileri tüm yolsuzlukları, haksızlıkları dile getirmek için, geçğimiz hafta bir miting düzenlediler. Öğrencilerin talepleri arasında 1750 sayılı anıt-demokratik üniversite kanununun değiştirilmesi, gerici fakülte yönetiminin istifası, atılan ilericiler öğrenci üyelerinin Fakülteye geri alınması, yolsuzluklara son verilmesi ve yer almaktadır.

SAGLIK AGALARI KORKUYOR

Öğrencilerin bu demokratik direniş, hiç kuşkusuz, çarkını döndürmekte olan üniversite ağalarını telaşa düşürmüştür.

O üniversite ağaları ki, "ödenek yok" derken odalarını lüks mobilyalarla donatmakta, çifte sekreterler kaçırmaktadırlar.

O üniversite ağaları ki Anayasa maddesine göre ücretsiz tedavi yapması gereken Diyarbakır Numune Hastanesinde döner sermaye ilkesini uygulayarak hastalardan binlerce lira almaktadırlar. Bu da yetmiyorsa, kuluklar barınma bir takım uydurma denekler adına tedavi için gelen halktan binlerce lira para toplamaktadırlar.

İnsan kasabı değil gerçek birer doktor, halkın gereklerine cevap verebilen insanlar olmak isteyen öğrenciler, tüm bu buzukluklar karşısında seslerini duyuruyorlar. Geçğimiz hafta yapılan miting de bunun bir parçası oldu. Yöneticiler uyarıldı. Yolsuzluklar dile getirildi. Onlem alınması istendi.

Diyarbakır da öğrencilerin demokratik mücadelesi sürecektir.

Mao'nun ölümünden sonra yapılan Çin Komünist Partisi On birinci kongresi yeni Çin yönetiminin yürüttüğü yanlış yoldan dönmek şöyle dursun, tersine yanlışları daha da derinleştirmek niyetinde olduğunu gösterdi. Büyük hanlığın temel amaçları adına emperyalizme bağlaşıklık gerçekleştirme yolunda yürüdüğü, gözler önüne serdi.

Kongrede okunan raporun analizinden çıkarılan ilk sonuç şudur. Yeni Çin yönetimi Mao'nun fikirlerini "nesilden nesile" vermek suretiyle sonsuzlaştırma çalışıyor. Gerçekten bunlar Çin'i dünyaya hakim devlet haline getirmek için körüklenen antisovyetik fikirlerdir. Sosyalist topluluğu ve ötekil tüm ilerici güçleri parçalama deneyimleridir. Barış içinde yanyana yaşamayı revizyonizm ilan eden, nükleer harbi savunma fikirleridir. Çinli ideologlara göre böyle bir savaş muazzam insan kayıplarına ve başka kurbanlara rağmen halklarda kapitalizme karşı nefret ve tiksinti yaratacak, sosyalist uygarlık kuruluşunu hızlandıracak imiş.

ÇKP'nin XI. kongresinde okunan rapordan, en ünlü parti yöneticilerinin konuşmalarından, keza kongreden sonra alınan pratik önlemlerden çıkarılan bir diğer sonuç da şu: Çin yönetimi, "esitlik komünizm" ile, partiyi zaman zaman damnadığını etmekte. "Halk savaşı" kavramlarıyla, halka cahillik aşılacak; aydınlar ve bilimsel-teknik devrimi hak kırarak dünya hakimiyetini fikrine yakınlamayacağını, Sovyetler Birliği "Sosyal emperyalizmi"nin hakkından gelebileceğini, komünist hareketi komutasına almasıyla, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın lideri haline gelebileceğini götürecek daha iyi anlayıyor. Mao'nun bu yoldaki ilke ve yöntemleri tamamiyle yeniliğe uğradı. Bu yüzden şimdi yeni yönetimin "yüce dümen"inin büyük fikirleri adına önemli değişiklikler yapıyor, Mao'nun en yakın yardımcılarının (karısı da aralarında) acımasızca hakkından geliyor. Çünkü "dörtüli cete-

ÇİN YÖNETİMİNİN EMPERYALİZMLE AMACI BAĞLAŞIKTIR

BULGARİSTAN'IN TANINMIŞ ARAŞTIRMACILARINDAN PROF. DİMİTR MİTEV'İN MAO'NUN ÖLÜMÜNDEN SONRA ÇİN'DEKİ GELİŞMELERE VE ÇİN'İN YENİ DÜNYA POLİTİKASINA İLİŞKİN BİR MAKALESİ BULGARİSTAN KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ ORGANI "İŞÇİ DAVASI" GAZETESİNDE YER ALDI. BU MAKALEYİ OKURLARIMIZA SUNUYORUZ.

nin" Mao'nun bazı fikirlerine körti körtüne bağlılığı, bugünkü Çin yönetimine çok kötü bir hizmet oluyor.

Pek tabii tüm bu süreç doğru bir çizgi üzerinde gelişiyor. ÇKP yöneticilerinin demecilerinde vurguladıkları çeşitli noktalar, yeni Çin yönetimi içinde müthiş bir mücadele yürütüldüğünü gösteriyor. En önde gelen iki kişi olan Hua Guo Feng ile Teng Hsiao Ping'in arasında Çin'in önünde duran çok önemli sorunlar hakkında görüş ayrılıkları var.

Fakat bu ayrılıklara rağmen yeni Çin yönetimi içindeki ayrı gruplar arasındaki noktalarda birleşiyorlar.

* Bir, dünya üzerinde büyük hanlık hakimiyeti kurmak; bu amaç adına maoizmin bazı görüşleri unutulmamalıdır.

* İkinci, bu sövenist amaçları gerçekleştirmek için baş engel Sovyetler Birliği'dir. Bu yüzden yeni yönetim hiç bir şey

önünde duraksamadan Sovyetler Birliği'ne ateş püskürtmektedir.

Antisovyetizmi derinleştirme çizgisinde tutunma bir yönde daha gelişti. ÇKP IX. kongresi Çin halkı ve dünya devriminin baş düşmanları olarak iki süper devleti, yani ABD ile sosyal emperyalizmi gösterirken, Birleşik Amerika birinci yerde, "sosyal emperyalizm" (yani Sovyetler Birliği) ikinci yere alınmıştı. Fakat X. kongrede Birleşik Amerika bir düşman olarak Sovyetler Birliği'nden daha zayıf ilan edildi. Zira ABD "gittikçe çöküyor"muş. XI. kongrenin değerlendirmeleri ise daha da keskin idi. Artık Sovyetler Birliği insanlığın baş düşmanı güç olarak gösteriliyor. ABD ise "kendini savunmaya çalışan bir devlet" kabul ediliyor. Şimdi Çin Halk Cumhuriyeti ile Birleşik Amerika arasındaki çelişkiler sadece Tayvan meselesine indirgeniyor ve iki devlet arasındaki ilişkilerin götürecek normalleştirilip iyileştirilmesi isteği daha kesin ortaya atılıyor.

Bundan başka Sovyetler Birliği kapitalizmin yeniden canlandırıldığı bir devlet olarak gösteriliyor. Bu ülkede "yönetici grup içinde faşist diktatörlüğü gerçekleştiriyor"muş, yabancı memleketleri kendi hegemonyasına alıyormuş, her yere saldırıyor ve yayılıyorymuş. Bunların sonucu olarak da Sovyetler Birliği "sosyal emperyalist" bir devlet haline geliyormuş.

Bu değerlendirmeleri okurken insanın aklına istemeden şu geliyor: Herhalde ÇKP'nin antisovyetizm yolunda bundan sonra atacağı adım, Mao'nun XI. kongre tarafından ÇHC dış politikasının temel ilanı edilen "üç dünya" adı verilen teorisine de (bu teori Çin'e "iki dünya"yı süper devletlere karşı birleştirmek için savaşmak "hakkı" veriyor) başka bir slogan olacaktır. Veriler bu sloganın giderek geliştiğini gösteriyor. İşte yeni sloganın kendisi: Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist topluluğa giren ötekil devletlere karşı Çin'in yönetmenliği altında geniş bir tek cephe kurnak. Birleşik Amerika da bu cepheye alınabilir. Artık "iki süper devlete" karşı değil, sadece Sovyetler Birliği'ne karşı mücadele isteniyor.

Artık tüm Çin diplomasisi bu yeni antisovyetik konumu uygulamaya başlamıştır. Şimdi dış dünya ile temas olan organlara Sovyetler Birliği'nin dünyada en büyük saldırgan güç olduğu, Birleşik Amerika'nın ise sadece kendisini savunduğu durumunu "kanıtlama" emri verildiği besbelli. Örneğin haber ajanslarının bildirdiğine göre, ÇHC Dışişleri Bakanı BM Genel Kurulunun son toplantısında eğer bir harp patlak verirse "Sovyetler Birliği daha kabahatli olacaktır", zira o "saldırgan güçtür." ABD ise sadece "kendisini savunuyor" demiştir. ÇHC Dışişleri Bakanı yardımcısı da "Mans'

adındaki Madrid gazetesine verdiği demecinde aynı görüşleri savunuyor. "Bizim temel düşmanımız Sovyetler Birliği'dir" diye haykırıyor, bakan yardımcısı.

Çin Halk Cumhuriyeti dış politikasının temel yürütücüsü olan iki liderin bu biçimde konuşmaları, Teng Hsiao Ping'in fikirlerinin tekrardan başka bir şey değildi. Pekin'de Teng ile Batı Almanya parlamentosunun askeri meseleler komisyonu başkanı Manfred Vörner'in yönetmenliğindeki delegasyonun yaptığı karşılaşmayı yorumlarken 2 Ekim 1977'de "Doğruce ve" radyosu şunları belirtti: "Onlar (yani Çinliler) dünyanın bağındaki felakete karşı bir reçete olarak tüm devletlerin Sovyetler Birliği aleyhinde tek bir cephe kurnasını öneriyorlar..."

Teng, France Press Ajansı Genel Müdürü K. Ruse'e verdiği demecinde de Sovyetler Birliği'ne karşı dünya çapında tek cephe kurulmasını istemiştir. Bu cepheye Birleşik Amerika'na da alınması gerektiğini belirtmiştir. Antisovyetik harbin Çinli sövalyesi sözlerini şöyle bağlamıştır: "Ben böyle görüşlerde bulunulacağını ümit ediyorum. Tüm dünyanın bu işe katılacağına güveniyorum."

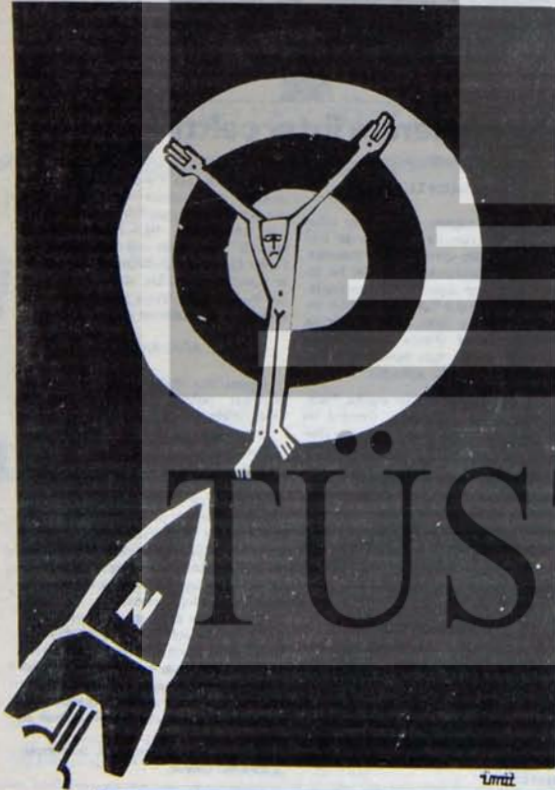
Bu antisovyetizm turmasının sadece teorik konular ve propaganda alanında kalmıyor. Yeni Çin Yönetimliği, "Halk savaşı"na ilişkin maoocu görüşlerden vazgeçerek çağdaş bir ordu kurmak için bir sıra önlemler gerçekleştiriyor. Ordu, elektronik teknik ve atom silahlarıyla donatılıyor, hızla antisovyetizm turu aşılıyor. ÇHC NATO ülkelerine, hele de Batı Almanya'ya durmadan askersel delegasyonlar gönderiyor, lisanslar, uzaı araçları satın alıyor.

Çin'in dünya hakimiyeti hura büyük kapitalist devletler tarafından da destekleniyor. Business Week adındaki Washington dergisi on kadar Amerikan şirketinin Çin ordusunu modernleştirmek için aldıkları siparişleri vaktinde icra ettiklerini yazdı. Avrupa uzaı araştırmaları ajansı ile, İngiltere, Fransa, İtalya da, İskandinavya ülkelerinde, Federal Almanya'daki şirketlerle de böyle işbirliği yapıyor.

NATO'cu generaller bu sürece açıkça destekliyorlar. Batı Almanya ordusunun eski baş müfettişi Heinz Trötner, eski NATO genel kurmay başkanı Johannes Staynhow, NATO orduların eski başkomutanı Johan Fon Kilmanzeg, eski NATO kontramiralı Günter Rozer Çin'i sık sık ziyaret ediyorlar, ordunun reorganize edilip modernleştirilmesi için tavsiyelerde bulunuyorlar. Çin komutanlığı ile Batı Avrupa ve ABD'deki çağdaş silah üreticileri arasında temaslar kurulmasına yardım ediyorlar.

Herşey gösteriyor ki, bu emperyalist devletler tarafından uyumlaştırılmış, iyice dışlanmış bir destek. Daha 1955 yılından başlar. Amerikan hükümeti o zaman, Kaliforniya ve Masacutets Enstitülerinde okumuş olan Çin asıllı bir nükleer fizikçinin Çin'e dönüp ÇHC roket programının başına geçmesine göz yumdu. Bu kişi 1956 yılında Çin'i nükleer bir devlet haline getirmek görevini gerçekleştirilmeye başladı. 1969 yılında da ÇKP MKYa'ya üye seçildi.

"Sosyalist toplumda insan hak ve özgürlükleri" "savunucuları"nın Çin ordusunun kurulmasına büyük kaygılar gösterdikleri bu sırada protetarya enternasyonalizmi ilkelere karşı müthiş bir ideolojik savaş açtıkları gözden kaçmıyor. Onlar, proletarya enternasyonalizmi ilkelere karşı eskidiğini ve bir "hatıra" haline dönüştüğünü kanıtlaya deneyimden bulunan her yazara gazete ve dergilerinin sayfalarını memnuniyetle açıyorlar. Onların teorik argüman depolanında proletarya enternasyonalizminin sadece SBKP ve diğer sosyalist ülkelerin komünist partilerine hizmet ettiği gibi "argümanlar" da var. Aynı ülkelerin ulusal güçlerine uygun düşmeyen politik görüşleri kabul ettirmek, hakimiyetlerini gerçekleştirmek için enternasyonalizmin

Sovyet Genel Kurmay Başkanı Ogarkov Türkiye'ye geldi

Sovyetler Birliği Genel Kurmay Başkanı Mareşal Ogarkov dört günlük resmi bir ziyaret için geçen hafta ülkemize geldi. Ogarkov Ankara ve İstanbul'da çeşitli askeri kuruluşları gezdi ve yetkililerle görüştü. Ogarkov'un Türkiye'ye gelişti turistik bir gezi niteliğini taşıyordu. 1933 yılından bu yana ilk kez bir Sovyet Genel Kurmay Başkanı'nın Türkiye'ye gelişti bile başlı başına önem taşıyan bir olaydı.

Ogarkov'un gezisi Helsinki Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı'ndan bu yana kendini duyuran barış ve yumuşama havasının meyelerinden biridir. Helsinki Konferansı'nda askeri itüfaklar üyelerinin birbirlerinin askeri manevra ve tabikatlarına gözlemci göndermeleri kararlaştırılmıştı. Bu kararın sonucu geçtiğimiz yıl Türkiye Genel Kurmay Başkanı, Sovyetler Birliği Genel Kurmay Başkanı'nın çağrılısı olarak bir manevraya katılmıştı. Bu kez Sovyet Genel Kurmay Başkanı'nın Türkiye'ye gelişti, iki ülke ilişkilerinde olumlu bir adım niteliğini taşımaktadır. Bu gezi, sosyalist ülkelerin komşularıyla dostluk ve işbirliğine ne kadar büyük bir önem verdiklerini bir kez daha kanıtlamaktadır. Sosyalist ülkeler, bir "Roma barışı"ni değil, evrensel bir barışı, farklı toplumsal ve politik sistemlere sahip ülkeler arasında da barışı gerçekleştirme yolunda caba harcamaktadır. Ogarkov'un gezisi, Sovyetler Birliği'nin Türkiye'ye karşı saldırın emeller beslediği yolundaki andokomünist iddianın ne büyük bir yalan olduğunu bir kez daha açıkça gözler önüne

sermektedir.

Mareşal Ogarkov gezisi sırasında Ecevit'le de görüşti ve iki ülke arasında askeri alanda varolan işbirliği olanaklarının geliştirilmesini önerdi. Ayrıca hem Ecevit hem Ogarkov Atatürk-Lenin dostluğuna değindiler ve iki ülke arasındaki dostluk ve işbirliğinin dünya barışına katkıda bulunacağını vurgudular. Hazine ayında Ecevit'in Moskova'ya yapacağı gezi öncesinde Ogarkov'un Türkiye gezisi özel bir önem taşıyor. Ayrıca bu gezilerin Türkiye ve Sovyetler Birliği arasında politik bir belge imzalanması yolunda iki önemli aşama olduğuna dikkati çekmek gerekiyor. Mareşal Ogarkov'un gezisinin, Romanya ile siyasal nitelik taşıyan bir belge imzalanması ve Bulgaristan başbakan yardımcısı Lukanov'un gezisiyle aynı döneme rastlaması, Türkiye dış politikasının burjuvazinin tüm karşı yöndeki çabalarına karşın komşularla dostluk ve işbirliği boyutunu kazanmakta olduğunun yadsınmaz bir belirtisidir.

Ancak CHP hükümetinin sosyalist ülkelerle son zamanlarda yoğunlaşın ve sıklaşın ilişkileri, ambargonun kaldırılması konusunu ABD Kongresi'nde görüşülmekte olduğu şu günlerde dolaylı bir baskı unsuru olarak kullanma olasılığı karşısında uyanık bulunmak gerekiyor. Sosyalist ülkelerle iyi ilişkiler geliştirilmesi arkasında hızlı Amerikancılık ve "güleriylü" anti-komünizm yapmağa kalkışınlar olursa, bunların gerçek yüzleri sergilenecektir.

BOLİVYA'DA FAŞİZMİN SON GÜNLERİ

Bolivya'da 18 Ocak 1978 tarihinde ilan edilen af birçok siyasi mültecinin ülkelerine dönmeye olanak sağladı. Ancak bu kararın Ugo Banzer'in başında bulunduğu faşist diktatörlük tarafından verilmesi oldukça ilginçti. Banzer ve yönetimini bu kararı vermeye zorlayan koşullar nasıl oluşmuştu?

Banzer'in emperyalizm yanlısı politikası sonucu her tür ve biçimde yabancı sermaye Bolivya toprağında cirit atmaya başlamıştı. Örneğin, Amazon sınırındaki Santa Cruz kenti bankacı, işadamları, askerî danışman Brezilyalılarla öylesine dolmuştu ki, bu bölgede Brezilya parası Bolivya Pezo'sundan daha çok kullanılıyordu. Ayrıca 1977 yılında Banzer Güney Afrika'dan gelen ırkçı beyazların grupları halinde ülkesine yerleşmeleri için onlara toprak ikram etmişti. Öte yanda Bolivya'lı yerliler topraksızlıktan yakınınsırdı. Bu politika sonucu Bolivya ekonomisi tam bir batağa saplandı. Petrol ve madenler yabancı sermayeye sunuldu, Bolivya'dan dışarı çıkan yüksek oranlı karlar ve 6 yılda ABD'ye borçların 400 milyon dolardan 2 milyar dolara yükselişi. Banzer bir ara Şili ile toprak değişimine de kalkışmış ancak ordu içinde bu konuda sürtüşmeler başgösterince bu girişimini yarıda kesmek zorunda kalmıştı.

İşte bu ortamda tüm demokratik güçlerin ve bu arada sayıları 60.000'i bulan kalay madeni işçilerinin, başkent La Paz emekçilerinin, üniversite öğreten ve öğrencilerinin ve Katolik kilisesinin bazı öğremlerinin verdiği kararlı mücadele faşist diktatörlüğün temellerini sarsmaya başladı. Hunhar baskılar, madencilerin oturduğu mahallelere düzenlenen baskınlar ve sendika yöneticilerinin Şili'ye sürgün edilmesi, Bolivya toplumsal muhalefetinin gelişmesini ve sendikalar insan hakları mücadelesini etkisinde birleşmesini sağladı. Kilise, Bolivya İşçi Merkezi'nin yeraltı eylemlerini kendi çatısı altında sürdürmesine izin verdi. Faşist diktatörlüğe yapılan bu baskılar sonucu Banzer yönetimi 1976'dan bu yana birçok kez sallandı. Bakanlar listesi-

de değişiklikler yapılmak zorunda kalındı. Askerî cuntanın içinde de çatlaklar görülmeye başlandı.

Çarler yönetiminin Latin Amerika'daki faşist rejimlerin yerine usul usul daha liberal yönetimler getirmeye yönelik politikası Bolivya'daki rejimin çözüme sürecine katkıda bulundu.

Bu ortamda Banzer'in son kararı gereğince bu yılın Temmuz ayında Bolivya'da seçimler yapılacak. Akla hemen bir soru geliyor: Seçimlerin yapılması yolundaki karar diktatörlüğü ayakta tutabilmek için denenen bir taktik midir? Bu soruyu yanıtlarken gözönünde bulundurulması gereken gerçeklerden biri Banzer yönetiminin başarısızlıkları sonucu çok zayıf bir durumda bulunduğuydü. Ayrıca bu yönetim geleneksel mütefiklerinin de bir kısmını yitirmişti ve statükoyu tehlikeye sokacak kararlardan sonra ortaya aleyhine bir durum çıktığında, işin içinden sıyrılabilecek güçten yoksundu. Öyle ki, toplumsal muhalefet verdiği mücadele sonucu bugün Banzer başkanlık seçiminde aday bile değildir. Ancak eski İçişleri Bakanı General Pereda'nın adaylığını desteklemek durumundadı.

Bolivya'da bundan sonraki gelişmeler tahmin etmek oldukça güçtür. Zira Meksika ve Venezuela'ya sürgüne gönderilen bazı sosyal demokrat liderler bu rejimlerde görülen "modern", sınımlı ve reformist gelişmeyi benimseyerek bunu Bolivya'da da uygulamaya kalkışabilirler. Böylesine bir gelişme Bolivya'daki gericiilerin ve aynı zamanda ABD ileri gelenlerinin de işine gelebilir. Ne var ki, Bolivya'daki işçi hareketinin geçmişine bir göz atıldığında böyle bir gelişmenin bir hayli uzak olduğu sonucuna varılabilir. Nitekim şimdiden seçimler işi çenmiş bir sol cephe kurulmuş durumdadır. (Böylesi bir birlik Latin Amerika'da ilk kez gerçekleşmekte.) Bu cephe işletilebildiği takdirde Bolivya'da çok şeyler değişebilir.

Sonuç ne olursa olsun, bugün Bolivya'da geniş halk yığınları faşist rejime karşı, amansız bir mücadele içinde.

onların elinde bir alet olduğu iddiaları yayılıyor. SBKP'nin proletarya enternasyonalizmi aracılığı ile kendisini "yönetici parti olarak kabul ettirmek", "sosyalizmin sovyet modelini" uygulamak isteği yudurmalarnı savunuyor.

Bilindiği gibi Georgi Dimitrov daha 1930'larda proleter enternasyonalizmine ilişkin marksist-leninist teoriyi geliştirdi. Büyük önder daha o zaman şöyle demişti: "Şimdiki uluslararası durumda kimin işçi sınıfının ve sosyalizmin düşmanı, kimin demokrasi ve barış taraftarı veya düşmanı olduğunu belirlemek için Sovyetler Birliği'ne münasibetden daha doğru ölçek yoktur ve olamaz. İşçi hareketinin her militanının, kapitalist ülkelerdeki her demokratın samimiyetini ve dürüstlüğünü yoklamak için deneme taşı olan sosyalizm ükiesiyle ilişkilendir. Faşizme karşı mücadelenin en önemli dayanağı olan Sovyetler Birliği'ne yardım etmeden faşizmle gerçek anlamda

savaşmazsın."

Antikomünizm ideologları asılı "deneme taşı"na hücum ederek büyük bir sınıfsal tutarlılık gösteriyorlar. ÇHC şahsında, uzak olmayan bir gelecekte barış ve sosyalizm için ciddi bir tehlike olacaktır bir güç hazırlıyorlar. Diğer yandan da dünyada devrimci güçlerin birliğini, hele de sosyalist ülkeler ve kapitalist ülkelerdeki komünist partilerinin birliğini bozmaya çalışıyorlar.

Emperyalizmin bu iğrenç planını kapitalist ülkelerde bazı demokratlar ve ilericiler daha kavrayamıyorlar. Bu nedenle burjuva ideologlarının proletarya enternasyonalizmi hakkındaki görüşlerini kabul etmek eğilimi gösteriyorlar. Emperyalizm ile Yeni Çin yönetiminin büyük hanlık turmanlaşın arasındaki bağılaşıkığa sadece sosyalist ülkeler ile kapitalist melleklerdeki işçi sınıfı, eski sömürge halkları arasındaki birliğin büyük bir direniş gösterebileceğini unutuyorlar.

YÜRÜYÜŞ okurlarından

gelmiştir. İç savaş sırasında karşılaştığı bir çizit rahibine tutulur ve onun ardından giderek iç savaşın çeşitli görüntülerine tanıklık eder.

Film bu iki yapı içine gelişiyor. Önde, Amerikalı Fanny Horn'un rahiple arasındaki psikolojik çatışma sergilenirken, arkada iç savaşın gerçekleri yansıtılmaktadır. Rahibin kişisel serivini gibi görünene, aslında İspanya iç savaşında kilsenin tavırını. Bilindiği üzere, faşizmin bir sacayağını andıran üç büyük kaynağından ve desteğinden biridir kilsenin. Rahip, tıpkı kilsenin dış görünüşü gibi, insanın işler yapmakta, insanlara dayanak olmaktadır. Onların yaralarını sarmakta, eğitimleriyle, sorunlarıyla uğraşmaktadır. Oysa perde arkasında korkunç bir katliak, bağnazlık ve acımasızlık egemendir.

Fanny Horn'la rahibin ilişkisi geliştiğe bu ikizliyiñitlik adım adım ortaya senir. Sergilenen kesit, kişisel olmakla birlikte, kilsenin anatomisini de içerir. Barış çağrılarını yapan faşist ağzından duyulan, geçmişten bugüne getirdiği çözümlere ile filmin işlevini yitirmediğini, bugün için de geçerli bir bildiri taşıdığını anlıyoruz.

YILMAZ DEREBAŞI NATO TARAFINDAN KATLEDİLDİ

Türkiye İşçi Partisi'nin 'NATO'ya Haya' kampanyası sırasında faşist katiller tarafından vurulan Yılmaz Derebaşı'nın gerçek katilleri, faşist bestemelerle birlikte, NATO'dur, faşist odakları kapamayanlardır, MC hükümeti siyasi partilerdir; ülkenizin topraklarını emperyalizme peşkeş çeken sınıfı güçlerdir. Suçlu, bunların tümüdür. Derebaşı'nın ölümünün hesabını da hep birlikte vereceğiz.

Yılmaz Derebaşı öldürüldü. Ama mücadelesi durdurulmadı. Faşist saldırı ve cinayetleri, sosyalist hareketi, yurtseverleri, ilerici, demokratları ve onların sözcüklerini bir bütün olarak karşıya almaktadır.

Son cinayete birlikte bir kez daha ortaya çıktı ki, burjuvazinin çeşitli planlarına uyumlu olarak şekillendirilen, kadrolaşmış, görevlendirilen bir emniyet teşkilatı ile cinayetlerin önu alınmaz. Cinayetlerin öñüne geçilmek isteniyorsa, "anarşi" adı verilen faşist saldırılar durdurulmak isteniyorsa, yapılacak iş, bunların kaynağına inmek, baskılı iş, tümünü kurutmaktır. Yani, devlet mekanizmasından MC dönemlerinde buralarla çökenlen gerici-faşist güçler bütünü ile temzelenmelidir.

Bunu yapmayanlar, "bana dokunmayan yılan bin yaşasın" diyenler, yılan kenderlerine de dokunmaya başladığını gösteriyorlar mı? Faşizmle mücadelede, ondan kaçarak, ondan korkarak, onun karşısında gerileyerek değil, faşist odaklarını üzerine yürüterek olur. Bunu yapmayanlar var. Yılmaz Derebaşı gibi, korkmadan faşizmin üzerine yürüyenler var. Önemli olan böylelerine daha binler, yüzbinler katmasıdır. Faşizm ancak tümümüzün örgütlü birleşik gücü ile yenilir.

17 Nisan günü, Türkiye İşçi Partisi Perşembe ilçe örgütünün düzenlediği "NATO'ya Haya" mitinginde idim. Kitler, bilinci, kararlı bir biçimde "NATO'ya Haya" derken, yalnızca NATO'ya değil, bir bütün olarak emperyalizme, faşizme olan kinsini anlatıyorlardı. Orada belli idi ki, tüm Türkiye'de NATO'ya, emperyalizme, faşizme karşı güçler birleştiğinde, örgütlü bir biçimde mücadelede seferber olduklarında, onları yenecek güç yoktur. Bunu burjuvazi de biliyor ve onun için örgütlü mücadeleyle, omuz omuz mücadeleyle engellemeye çalışıyor. Onun için Yılmaz Derebaşı'nın üzerine faşistler silahlarını boşaltıyorlar.

Derebaşı arkadaşımızın mücadelesi önünde saygıyla eğiliyor ve 'ulusal ba-

ğımsızlığımız için NATO'ya hayır' diyoruz.

K. DEĞİRMEN
MERZİFON

BİN ÖLÜR BİN DOĞARIZ!

17 Nisan günü, NATO'ya Hayır Kampanyasında yüñit sosyalist savaşçı Yılmaz Derebaşı arkadaş faşistler tarafından katledildi. Anısı mücadelemiz önder olacak. 22 Nisan günü yeni bir Yılmaz'ın, yeni bir sosyalizm savaşçısının dünyaya geldiğini dostlara duyuruz.

BAŞAK YILMAZ SEPER'in
Annesi ve Babası
Zehra - Erkan Seper
İSTANBUL

GÜVENLİK KUVVETLERİ KİMDEN YANA?

Samsun'da Kemi-Taş işyerinde 115 işçi çalışmaktadır. Bunlardan 93'ü DISK'e üyedir. İşveren, ilerici sendikal hareketin gelişmesini engellemek için sürekli olarak işçi atmaktadır. Bugün kadar işten atılan işçilerin sayısı 64'ü bulmuştur.

14 Nisan'da 5 işçinin daha işten çıkarılması üzerine, zaten iki aydır sendikali oldukları için ücretlerini almayan işçiler bir günlük uyarı direnişine geçtiler. Direnişin bir başka nedeni de, işten çıkarılan işçilerin yerine 15 MHP'linin alınması idi.

Direniş günü, saat 15.00 sıralarında, jandarmalar başlarında bir yüzbaşı olduğu halde işyerine gelmişler kapıları zorla açmaya çalışmışlar ve işçilere ağır küfürler etmişlerdir. İşçiler hak talepleri ücretleri verilmeyeceği sürece çalışmaya devam ettirmişlerdir. Jandarmaların baskısı üzerine DISK bölge temsilcisi Sabahattin Topuz, jandarmaya yüzbaşıya giderek ortada bir suç olmadığını, işçilerin direnişinin de yasal olduğunu anlatmaya çalıştı. Buna rağmen, jandarmaya yüzbaşı soru kullanan işçileri dağıtmaya çalıştı. Burada çeşitli işçiler saldırıya uğramışlardır. Aralarında DISK bölge temsilcisi de bulunan 5 işçi de yalananarak nezarete alınmıştır.

İşçiler, Samsun'da yapılan duruşma sonucunda serbest bırakılmışlar, ancak bu kez de 18 Nisan günü fabrikadan dönmede olan işçiler faşistlerin saldırısına uğramışlardır.

Anadoluda sınıf mücadelesi bu koşullar altında sürüyor. En basit bir halde aramız bile güvenlik kuvvetlerinin ve faşistlerin saldırısı ile karşılaşıyor. Ama

hiçbir başka, işçilerin kararlı mücadelesini durduramayacaktır.

K. MAHYA
SAMSUN

CİBALI TÖTÜN FABRİKASINDA / BİR PROVKASYON NASIL TEZGAHLANDI?

Çağdaş Gıda-İş Sendikası ile sağ Tek Gıda-İş sendikası arasında yapılabilecek irade beyannamdan bir gün önce, 18 Nisan günü her iki sendikadan üyeleri işyeri önünde bildiri dağıttıktadırlar. Bu arada ikinci MC döneminde yasa dışı işlemlerle işe alınan faşistler, Çağdaş Gıda-İş yöneticilerinin üzerine saldırırlar. Olaylar sırasında kimliği belli olmayan (!) bir şahıs silahlı çeterek havaya üç el ateş eder. Bundan sonra ikinci bir şahıs daha ateş başlar. Ateş sonucu bir işçi yaralanarak ölür. Olay yerine gelen polisler, ilk "bilgi" TMR sarı sendika yetkililerinden alırlar.

Çağdaş Gıda-İş yöneticileri arasında, Mehmet Mihalci başta olmak üzere CHP'li der vardır. Bunlar ifade vermek üzere karakola giderler. İfade vermek üzere daha sonra 2. Şubeye gönderilen CHP'li lider, günlük görevlerin hakkında hiçbir gözlemle tanık olurlar. Burada kendini CHP'li genel meclisi üyesi olarak tanıtan bir sendikacı (CHP'li) "burası parti ocağı mı ulan" yanıtı ile karşılar. CHP'li sendikacının parti kartını elinden alırlar, süre tokat dövmeye başlarlar.

Ancak CHP'lier yine de karakollara, emniyete düşen devrimcilerden, sosyalistlerden farklı bir özelliğe sahiptirler. Duruma önde belediye başkanı Aytekin Kotil müdahale eder. Telefonları çalıyor; Eyüboğulu olayla ilgilenerek valiyi devreye sokar. Bu müdahaleler sonucu, faşistlerin tertiplediği bir olayı anlatmaya gittikleri halde "cinayet zanlısı" olarak muamele gören CHP'lier serbest bırakılırlar.

Durum bellidir. Tek Gıda-İş'in üst yönetimi ve kimi militanları, MHP ile ilişkili halindedirler. Olayı yaratanlar onlardır. Emniyet görevlileri de şikayete gelen CHP'lieri sonuk olarak yakalamakta ve dövmeye başlamışlardır.

Simdi sormak gerek: hiçbir suçları yokken yakalanan bu kişiler arasında CHP'nin önde gelenlerinden Mihalci olmasaydı; bu kişiler CHP'li olmasalardı nasıl kurtulacaklardı? CHP'nin bu tip olaylardan kaçınıp, bir an önce faşist odaklarını üzerine yürütmesi gerek. Daha ne kadar beklemek gerekiyor?

YUSUF UNAL
İSTANBUL

Yeni Genel Müdür ne yapacak?

gerekliği üzerinde duralun. Veya yayıncılık nedir?

Kısaca anlatırsanız, yayıncı halka seslenmek zorundadır. Yayının amacı halktır çünkü. Halka seslenilebilmek için de halkı tanımak, halkın içine girmek gerekir. "Ben halk çocuğuyum, halkı benden iyi kim tanım" demek halkı tanımak olmuyor. Ankara Pub'ta kafa çekerek, Milka'da lafazanlıkla ederek veya çeşitli kulis faaliyetleriyle halk tanınmıyor. İki saat gecekondu mahallesinde turlanmak, bir iki kişiyi röportaj yapmak veya sohbet etmek de halkı tanımak değil. Halkın derlerini, çilelerini yaşamadın bulmak, benliğinde duymak gerekiyor. Halka bütünleşmek başka türlü olmuyor. Bu nedenle az gelişmiş ülkelerin yayıncısının işi zor. Burjuva özelemlerindeyken halkın derlerini yaşamak gerçekten zor iş. Ancak herşeye rağmen yayıncının görevi halkı tanımak, sırekli tanınmaktır. Halktan öğreneneği çok şey vardır çünkü.

Yalnızca halktan öğrenilenler yeterli değil. Türkiye dinamik bir değişim sürecindedir. Sistemin bütününde ekonomik yapı değişiyor. Ekonomik yapıya bağlı olarak toplumun değer yapıları da değişiyor. Yabancı sermayeyle işbirliği içinde bulunan yerli sermaye, bir yandan hızla tekleşiyor, büyüyor. Sermayeden bağımsız ekonomik bir karar almanın mümkününü çok. Böyle olunca yönetim, her konuda, tekeli sermayenin doğrultusunda karar almak zorunda. Bu oldunun yansırsa halkın giderek artan yoksulluğu ve hayat pahalılığı için de geçim sıkıntısı da ortada. Türkiye giderek değişiyor. Sis dağılıyor, sınıfların varlığı netleşiyor. Türkiye herşeyyle değişiyor. Bu değişimi bilmek gerek. Bunun için de sırekli okumak gerekiyor. Lafazanlığı bırakıp çok okumak gerekiyor. Halktan birşeyler öğrenirken birşeyler öğretebilmek ancak böyle mümkün olabiliyor. Sefalet edebiyatı yaparak "biz de halk çocuğuyuz" demek halktan yana olunmuyor.

Özelersek, halkın gereksinimlerini bilmeden halka yayın yapmak mümkün değil, bu bir. İldncisi, halkın gereksinimlerini bilebilmek ancak halkla birlikte yaşamakla olur. Üçüncüsü, yalnızca halkın bildiğini bilene yayıncılık için yeterli olmuyor, halktan öğrenilenlerle, halkın sorunlarını içeren her türlü bilgiyi okuyup, kaynaştırmak gerek.

Bu süreç içinde halk kendisine dönük yayın yapıldığını anlayacak, ken-

disine yabancı olmayacağı dinleyecek, öğrenecek ve cevap verecek. Nasıl mi cevap verecek? Sürekli halkın içinde bulunan yayıncı bu cevabı mutlaka alacaktır. Böylece halkla yayın organının diyalogu kesintisiz sürecektir.

Bu anlayışta ki yayını bir ses, bir görüntü olmaksızın çıkarır, bir amaçla yönelir. Programlar arasında geçerek bir birlik kurur. Yayında bir bütünlük salar. Çünkü artık halkın gereksinimleri doğrultusunda yayın yapılmaktadır. Çünkü programlar halkın gerçek sözcükleri yapılmaktadır.

Yukarıda sorduk, neden böyle bir anlayış değil de, amaçsız, plansız, başboş bir yayın yapıyor diye. Yanıtını şimdi verelim.

Türkiye'de hiçbir şey kendi haline bırakılmış değil. TRT'de kendi haline bırakılmış değil. Türkiye'de herşeyin bir sahibi var. TRT'nin de sahibi var: Burjuvazi. Birşeye sahip olmak ilde onu mükiyebine geçirmen şart değil. Kullanman yeterli. Burjuvazi TRT'yi kullanıyor. Halktan halka yayın yapılmadığı sürece de kullanılmayacak. Çünkü burjuvazi halkın bilencesine karşı çıkıyor. Bunun için de TRT'yi bırakmaktadır. Ve yayıncı halka yabancı kalacak, halka yararsız olmakta devam edecek.

Nedeni bu.

İsmail Cem ne yaptı?

Yukarıda anlattıklarımızın ışığında hiç. Mini etek düşmanı Musa Öğün'den sonra bir yaygın burjuva programının yayınlanmasında özgürlüğün işaretini sayıldı. Yabancı yapımlar da televizyonda ustaca sergilendi. Dolmuş müziğine varınca kadar her türden müzik çorba yapıp yayınlandı. Bir de, sanki bir İstanbul efendisine, sanki Osmanlıca, sanki Osmanlı kiltürünü göstermiş inceden inceden yayını yapıldı. Ve bütün bunlara yayını denildi. Sannak gerekli halka ne verildi?

Yeni genel müdür ne mi yapacak? Kehanette bulunmaya gerek yok. Eskisi ne yapmışsa, beş aşağı beş yukarı, yenisi de onu yapacaktır. Ne zaman ki TRT özerkliğine kavuşur ve demokratik bir kurum olur, o zaman bir genel müdürün yetkinliğinden ve becerisinden söz edilir. Herhalde yeni genel müdürün başına devlet kuşu konmadı.

Bulgaristan'la imzalanan ikili kültür değişimi anlaşması gereğince Dışişleri Bakanlığı Kültür İşleri Genel Müdürlüğü ve Kültür Bakanlığı Sinema Dairesi Başkanlığı'nın Bulgaristan sinema örgütü "Film Bulgaria" ile birlikte düzenlediği Bulgar Film Haftası'nda İstanbul Emek Sinemasında iki Bulgar filmi gösterildi. "Bisikletli Köylü" ve "Direnen Canlar" adlı filmlerin gösterisinde, "Bisikletli Köylü" filminin baş kadın oyuncusu Diana Çelebieva, senaryo yazarı Georgi Mişev ve "Film Bulgaria'dan Alexander Marinkov da çağrılı olarak bulundular. Kültür Bakanlığı Sinema Dairesi Başkanı Oğuz Onaran'ın, ikili anlaşma ve bundan sonra sinema alanında yapılacak başka girişimler hakkında bilgi vermesiyle açılan gecede izleyenlere tanıtılan konuklardan Marinkov, Bulgar filmlerinin özelliklerini tanıtıcı kısa bir konuşma yaptı. Önümüzdeki aylarda Bulgaristan'da da bir Türk Filmleri Haftası düzenleneceğini bildirdi. 18 Nisan'da yapılan basın toplantısında ise özellikle senaryo yazarı Mişev, "Bisikletli Köylü" filmi üstüne sorulara yanıtladı. Gösterisi yapılan filmler hakkında, senaryo yazarı Mişev'in yanıtlarını da içeren bir yazıya aşağıda sunuyoruz:

Bulgar Film Haftası'nda izlediğimiz ilk film "Bisikletli Köylü", çağımızda geniş boyutlarda ortaya çıkan köylü/kentli çelişmesini vurguluyor. Hızlanan sanayileşme köy kökenli insanların büyük ölçüde kentlere akmasına yol açıyor. Bu büyük göçün yarattığı değişim, insanların özellikle ruhsal yapısında zaman zaman bunalımlara neden oluyor. Senaryo yazarı Georgi Mişev'in deyişiyle bugünkü Bulgaristan, başka ülkelerin 100 yılda geçirdiği değişimi 30 yılda geçirdi, yoksu bir tarım ülkesinden sanayi ülkesine dönüştü. Hızlı sanayileşme köyden kente akışı büyük bo-

yuvara vardığı gibi, ormanların yok edilmesi, çevre kirlenmesi türü başka sorunlar da yarattı. Ayrıca, yine Mişev'in deyişiyle, sosyalist toplumda siyasal çelişmeler çözümlene bile, ahlak, din gibi birçok alanda çelişkiler sürmekte. Sanatın görevi bunlara çözüm aramak.

Nitekim "Bisikletli Köylü"deki Yordan, köyden kente göçmüş, sanayi işçisi olmuş bir kişi. Blok apartmanların yer aldığı çağdaş nitelikte bir kente oturuyor. Ama hem kendisinin, hem kendisi gibi köyden göçen çevresindeki insanların alışkanlıklarını sürüyor. Örneğin bir komşusu, apartmanların ortasındaki alanda derme çatma bir kulübede domuz beslemeye çalışıyor. Yordan'ın da hafta sonlarında yaptığı ilk iş, bisikletine atlayıp köyüne gitmek ve orda bıraktığı evin bahçesinde toprakla uğraşmak, yaban otları ayıklamak, ağaçları ilaçlamak vb.

İnsanların çoğu kente göçmüş olan bu ıssız köyde, Yordan'ın karşısına günün birinde kentten ezanede çalışmaya gelen kentli bir genç kız çıkıyor. Kendisi köye gidip bahçe gysilerini ertına geçirdiği ya da tulumbadan su çektiği zaman ne ölçüde rahatıyorsa genç kız da köy yaşantısından o ölçüde tedirgindir. Bu karşılığın oluşturduğu bir yakınlaşma Yordan'ın bunalımını artırır. Kentteki uyumsuzluğunun kızın yanında da tazelenmediğini görürüz. Kıza yakın olmuştuk şu konusunu olduğunda köylülüğü düşünmektedir. Ama işçiliğini köyde sürdürmeyi deneyebilir. Akına gelen çare, köylerde sanayileşmeyi özendirme yasaından yararlanıp fabrikadaki kima kınelerini köyüne götürüp orda çalışmaktır.

Ne var ki bu girişim, kökleri derinlerde olan uyumsuzluğu gidermeye yet-

mez. Kıza tutkunluğu, Yordan'ın değişmeye, kendileşmeye duyduğu isteğin, başarısızlığa uğraması da özl isteikle nesnel koşullar arasındaki çatışmanın bir çeşit simgesi olmaktadır. Çözümü gelince, senaryo yazarı Mişev'in de belirttiği gibi, kolay çözümler önermeye olanak yok. Kendileşme süreci içinde çeşitli konaklardan geçecektir köylü Yordan. Filmin sonunda kızla ilişkisi biter ve yeniden kentteki fabrikaya, işinin başına döner. Mişev'e göre, bu sonla, bunalıma karşı insanın tek çaresinin "çalışma", en güçlü dayanağının "emek" olduğu vurgulanıyor.

Sorunu koyuş biçiminden olsun, gösterdiği çözüm yolunda olsun önceki gi-

rişimlere yeni bir şey katmayan filmin, üzerinde durulacak başansı bence yalnız anlatma ve bize bugünkü Bulgaristan'ı yaşantısından getirdiği "insan manzaraları"dır. Bunlar içinde, insanların küçük de olsa kendilerinin olan bir yerleri bulunması gibi bilinçaltılarında yatan ve kendilerini daha mutlu edecek bir istediğin altı özellikle çiziliyor.

"Bisikletli Köylü'nün dingin yapısına karşılık, "Tütün" yazarı ünlü Dimitir Dimov'un romanından uyarlanan "Direnen Canlar" furtunalı bir anlatım, derinleşen psikolojik ayrıntılar ve kapsamlı bir konu getiriyor. Tutkunluğunun ardında sürüklenen bir Amerikalı kız, 1930lar İspanya'sına süren aramaya

TRT:

TRT'de 500 günün genel müdürü İsmail Cem, 3 yıllık ayrılıktan ve olur olmaz bir süri hırgürden sonra baktık, TRT'den vazgeçti. Bu arada TRT Genel Müdürlüğü'ne kimin atanacağı henüz belli değil.

İsmail Cem hakkında çok konuşuldu, çok yazıldı. Her gazeteci hiç olmazsa konuya şöyle bir değindi. Hatta "İsmail Cem Olayı" diye kitap basan dahi oldu. Böylece bay Cem, Ecevit ve Demirel'den sonra Türkiye'nin üç numaralı vatandaşı haline geldi.

Televizyon çağımızın en etkin kitle haberleşme aracı. Her iktidar ona sahip olmak istiyor. Türkiye'de oluyor da. İsmail Cem'i Halk Partisi getirdi TRT'nin başına. Peki İsmail Cem ne yaptı TRT'de? Ne yaptı da böylesine olay haline geldi.

İsmail Cem'in ne yaptığın, iyi mi kötü mü, doğru mu yanlış mı yaptığını, dün ve bugün TRT'deki yayıncılığı ortaya koyarak anlamak mümkün.

Radyoda "ne çıkarsa bahtına" türünden bir yayıncılık yapıyor. Programlar kopuk kopuk, bitirilmiş yok. Programlar birbirinden habersiz. Neden? Çünkü amaçsız bir yayıncılık sözkonusu. Her ne kadar program ve planlama daireleri varsa da işlevini yitirmiş. Ya siyasal baskılar nedeniyle bu böyle oluyor, ya da siyasal baskıların yanısıra bu işi becerecek ehliyetli kişiler yok. Bakıyorsunuz bir programda çocuk bezlerinin kaynatılması sözkonusu ediliyor, bir başkasında Bahama adalarında yaşam anlatılıyor. Birinde tezek yakmanın Türk ekonomisine etkileri incelenirken, diğlerinde bilinçli makyaj nası yapılmalıymış veya bu yılki bahar modası neymiş, duyuruluyor.

Televizyon ise bir başka alem. Yayınlanan programların çoğu yabancı. Gerçeği, yayın yabancı. Televizyonumuzun markası ne kadar yabancıysa, yayın da o kadar yabancı. "Bizim" diyebilmek mümkün değil. Dolayısıyla bir yayın politikasından sözlemek de mümkün olmuyor.

Özelersek, amaçsız, plansız bir yayın yapıyor. Devletin radyo ve televizyonundan halkı umursamazcasına yayın yapıyor. Halka hizmet edilmiyor. TRT anayasasını enrettiği şekilde görevini yerine getirmiyor.

Neden?

Nedenine gelmeden önce radyo ve televizyon yayınlarının nasıl olması

güncel yayınlar

Marksist-Leninist
ASKERLİK BİLİMİ
1/savaş üzerine...40lira

İşçi Sınıfı Hareketini
Bölücü Akımlar
SAPMALAR...3baskı
.REVİZYONİZM
.GÖŞİZM
.MAOCULUK
.TROCİZM...30lira

Teori ve Pratiğe Getirdiği Katkılarla
Vİ. LENİN...25lira

Sorular ve Cevapları
KOMÜNİZM NEDİR...15lira

28.29 Ocak 1921 Unutma
MUSTAFA SUPHI
VE YOLDAŞLARI...15lira

ADRES: Piyerlouti Cad 21/5, Çemberlitaş/15'

